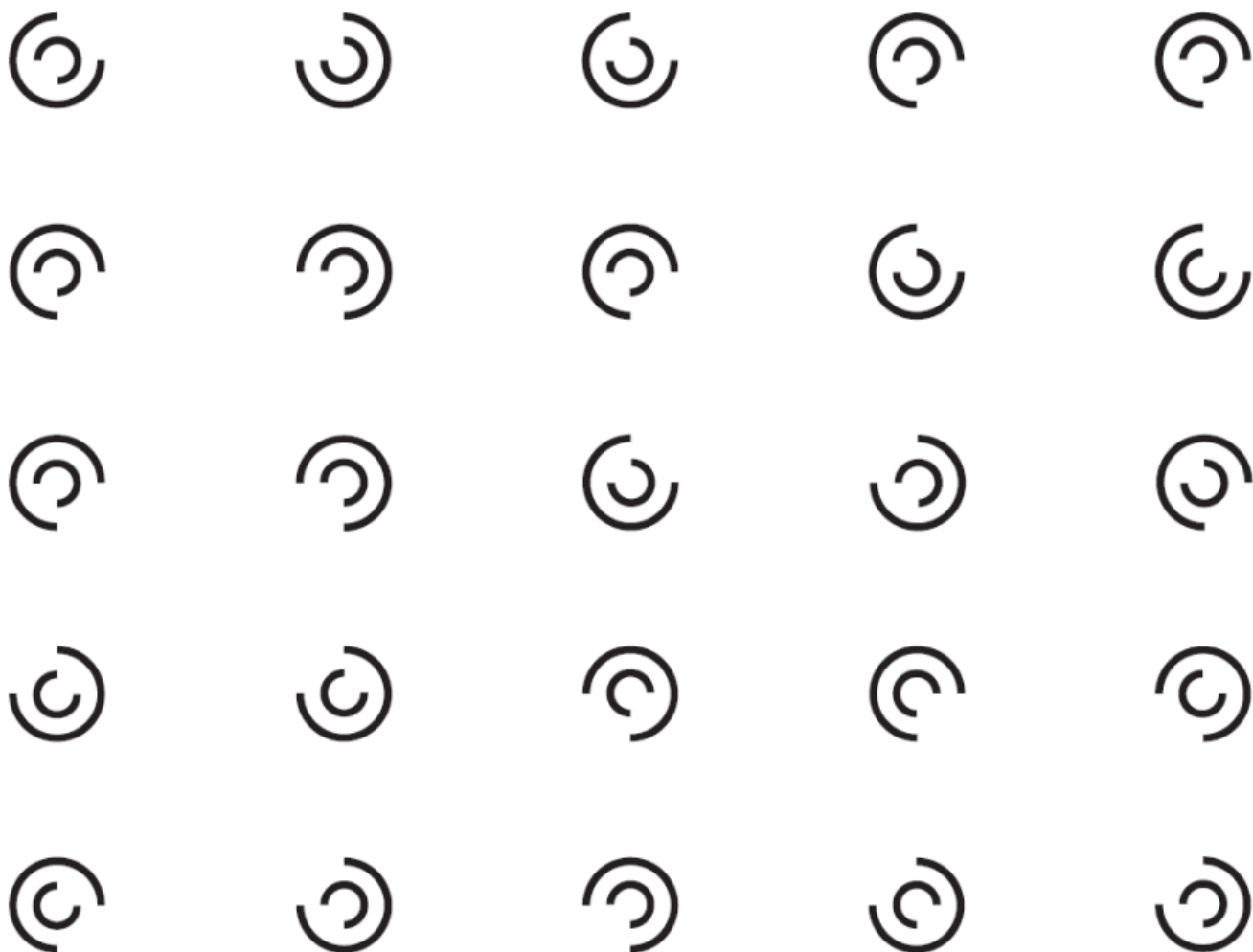

Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji

Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji

2. 3. 2025, verze k on-line konzultaci po zpracování komentářů konzultační skupiny k návrhové části strategie a podnětů do zásobníku aktivit, který je podkladem pro akční plán

BEZ JAZYKOVÉ KOREKTURY

Objednatel:

Pardubický kraj
Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

Zpracovatel:

ONplan lab, s.r.o.
Karmelitská 18/379,118 00 Praha 1 - Malá Strana
zastoupený jednatelem Ing. Petrem Návratem, MSc., MRTPI

Kontaktní osoba:

MgA. Olga Škochová Bláhová, skochova@onplanlab.com, +420 603 173 858

Obsah

1	Úvod	5
1.1	Jaký je význam pojmu kulturní a kreativní odvětví?	5
1.2	Jak na sebe jednotlivé části strategie navazují?.....	6
2	Rámcová analytická východiska	7
2.1	Socioekonomický kontext regionu	7
2.2	Uchopení kultury ve strategických dokumentech regionu	7
2.3	Financování kultury	8
3	Rámec strategie	10
4	Popis oblastí a cílů.....	12
4.1	Kulturní dědictví	12
4.2	Architektura a rozvoj měst.....	17
4.3	Kulturní a kreativní odvětví	22
4.4	Kultura a vzdělávání.....	28
4.5	Živé umění	32
5	Zásobník aktivit	36

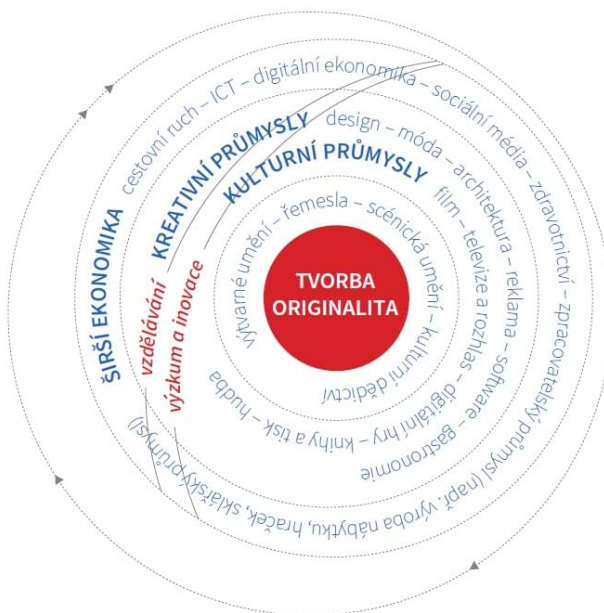
1 Úvod

1.1 Jaký je význam pojmu kulturní a kreativní odvětví?

Strategie uvažuje KKO v širším pojetí tak, jak je popisuje Nařízení Evropského parlamentu a rady, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021–2027):

„Kulturními a kreativními odvětvími“ se rozumí všechna odvětví, jejichž činnosti jsou založeny na kulturních hodnotách nebo na uměleckých a jiných individuálních nebo kolektivních kreativních projevech. Tyto činnosti mohou zahrnovat vývoj, tvorbu, produkci, šíření a ochranu produktů a služeb, které představují kulturní, umělecké či jiné kreativní projevy, jakož i související funkce, jako je vzdělávání nebo řízení. Budou mít potenciál vytvářet inovace a pracovní místa, zejména na základě duševního vlastnictví. K těmto odvětvím patří architektura, archivy, knihovny a muzea, umělecká řemesla, audiovizuální odvětví (například kinematografie, televize, videohry a multimédia), hmotné a nehmotné kulturní dědictví, design (včetně módního návrhářství), festivaly, hudba, literatura, scénická umění, knihy a vydavatelská činnost, rozhlas a výtvarné umění.“

Obrázek 1 Kulturní a kreativní odvětví. Zdroj: Kreativní Česko, 2024

1.2 Jak na sebe jednotlivé části strategie navazují?

V čele Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji stojí vize a na ni navazují jednotlivé strategické cíle rozdělené do pěti oblastí. K naplnění vize a cílů vedou opatření, která jsou dále rozpracovaná v akčním plánu do jednotlivých aktivit, projektů nebo realizačních kroků. Akční plán je samostatným dokumentem, není součástí strategie. Jeho charakteristiky a způsob vzniku definují Pravidla implementace, která budou součástí návrhové části strategie.

Součástí popisu všech oblastí jsou analytická východiska formulovaná na základě analýzy dat. Popisy dále obsahují rozvojové potenciály a problémy, které vychází z analytické části a diskuse s aktéry. Cíle a opatření na ně reagují se zahrnutím perspektivy společenských a oborových trendů.

2 Rámcová analytická východiska

Kapitola představuje rámcová analytická východiska, která představují společný kontext pro všechny oblasti Strategie.

2.1 Socioekonomický kontext regionu

Pardubický kraj se vyznačuje centralizovanou sídelní strukturou s jedním významným regionálním centrem, Pardubicemi, a několika menšími centry – Chrudim, Ústí nad Orlicí, Svitavy, Česká Třebová, Choceň a Vysoké Mýto. Je zde tedy předpoklad, že kulturní aktivity a infrastruktura jsou převážně koncentrovány hlavně v těchto oblastech a nejsou tak rovnoměrně rozloženy v celém kraji.

Demografický vývoj ukazuje, že počet obyvatel kraje roste, a to především díky kladnému migračnímu saldu, na němž mají podíl zejména cizinci, se kterými je třeba počítat při tvorbě kulturní nabídky v rámci dostupnosti kultury. Na druhou stranu významné stárnutí populace představuje jistou výzvu pro kulturní politiku, která by měla klást důraz na to, aby kulturní akce byly přístupné a atraktivní i pro starší generace.

Ekonomika kraje je silně založena na průmyslu, zejména v Hradecko-pardubické aglomeraci, což přispívá k ekonomické stabilitě. V regionálních centrech je velký počet zaměstnavatelů, a i díky tomu je v kraji dlouhodobě nižší míra nezaměstnanosti. Avšak rozložení ekonomických aktivit v kraji není rovnoměrné, koncentrovány jsou do okolí Pardubic a Chrudimi. Ekonomické nerovnosti a vyšší zadluženost v určitých oblastech, jako je například Moravská Třebová a Přelouč, mají vliv na kupní sílu tamních obyvatel, což se týká i návštěvy kultury. Pozitivním aspektem je celkově rostoucí vzdělanost obyvatel v regionu, která je důležitá pro zlepšení sociálních a ekonomických podmínek v kraji a také pro zvýšení poptávky po kultuře. Jak totiž ukazují výzkumy, vzdělání má na aktivní návštěvu kultury vysoký vliv, lidé se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším vzděláním se kultury účastní více (MAPK, 2024).

Cestovní ruch má v kraji velký potenciál díky přírodním a kulturním cílům včetně 4 památek UNESCO a 3 CHKO. V mezikrajském srovnání v roce 2023 spíše nízká návštěvnost v kombinaci s nedostatečnou propagací však využití tohoto potenciálu limitují.

2.2 Uchopení kultury ve strategických dokumentech regionu

Kultura je zastoupena ve většině relevantních dokumentů, což dokládá povědomí o tom, že může být nástrojem řešení problémů a pomáhá rozvinout potenciály v různých oblastech rozvoje regionu. Strategie kraje pracují s výraznými socioekonomickými rozdíly mezi východními a západními regiony, které vyžadují cílenou podporu a specifická opatření pro východ regionu ve strategických dokumentech, včetně kultury a kulturního dědictví.

Přímo v oblasti kultury existují dvě samostatné strategie zřizovaných kulturních organizací, koncepce rozvoje krajské knihovny a koncepce rozvoje muzejnictví. Pro cestovní ruch kraj nemá samostatný dokument, téma je součástí celkového strategického plánu kraje, absentuje také strategie pro marketingovou komunikaci.

Dokument, zabývající se identitou kraje (Tvář Pardubického kraje), identifikuje jednak akce podporované krajem, kde však nad kulturou dominuje sport, a dále množství významných rodáků, umělců (např. Smetana, Gočár apod.). Zatímco motto Pardubického kraje zmiňuje přírodu, historii, hudbu a sport, krajské logo ve vizuálu kraje zobrazuje křížení cest a význam kraje jako dopravního uzlu. Oba dokumenty, Tvář i vizuál, sice obsahují charakteristiky, které Pardubický kraj považuje za důležité, stanovují vizuální identitu a pravidla jejího používání, neplní však funkci komunikační/marketingové strategie. Jejich obsah také není podložený výzkumem značky.

2.3 Financování kultury

Pardubický kraj v posledních 6 letech intenzivně investuje do kultury (kapitálové výdaje). Zatímco podíl provozních výdajů na kulturu na celkových provozních výdajích se v posledních letech (2019–2023) spíše snižoval, podíl provozních výdajů na kulturu z daňových příjmů a neinvestičních vlastních krajských financí se držel stabilně kolem 4 %. Prostředky, o jejichž využití kraj sám rozhoduje, tak směřovaly v posledních letech do kultury stabilním podílem.

Objem financí v dotačních programech pro oblast kultury v Pardubickém kraji v absolutních číslech roste. Podíl na všech dotacích byl poměrně konstantní až na výrazné snížení v roce 2021 v důsledku pandemie covid-19. Podíl dotací na kulturu na celkových dotacích kraje byl v letech 2014-2023 v průměru 15,6 %. Míra inflace k roku 2015 byla v roce 2023 47 %. Mezi lety 2015 a 2023 se programové dotace na kulturu navýšily o 56 % a na kulturní dědictví o 181 %.

Skrze krajem zřizované příspěvkové organizace (Gočárova galerie, Východočeské muzeum v Pardubicích, Krajská knihovna v Pardubicích) směřuje do krajského města 47 % krajských běžných výdajů na kulturu. Příspěvky všem krajským PO (včetně těch mimo Pardubice: Regionální muzeum v Chrudimi, Vysokém Mýtě a Litomyšli) tvořily v roce 2023 74 % provozních výdajů na kulturu Pardubického kraje.

Všechna ORP s výjimkou Holic a Přelouče mají podíl provozních výdajů na kulturu na celkovém rozpočtu vyšší než 5 %. Výrazně vyšší podíly jsou v ORP Králíky, Česká Třebová, Svitavy a Moravská Třebová. Tyto ORP byly zároveň identifikovány jako hospodářsky slabé a pokud v takové obci dochází současně i k odlivu obyvatel, snižují se daňové příjmy (na základě rozpočtového určení daní) a pro obec je stále náročnější kulturu financovat. To může vést k potenciálnímu omezení kulturní nabídky, které v důsledku snižuje atraktivitu obce a motivaci obyvatel se do ní přistěhovat.

ORP jako Ústí nad Orlicí, Česká Třebová a Polička nemají na svém území krajskou PO a současně mají relativně vyšší výdaje na kulturu než ORP jako Litomyšl nebo Vysoké Mýto. Např. podíl provozních výdajů na kulturu na daňových příjmech byl v roce 2023 v ORP bez krajské PO, tedy v České Třebové 12 %, Ústí nad Orlicí 13 % a v Poličce 18 %. Zatímco v ORP s krajskou PO byl tento podíl v Litomyšli 10 % a Vysokém Mýtě 9 %. Je tak patrná určitá souvislost mezi vyššími výdaji na kulturu a absencí krajské PO.

Kraj hraje zřizovatelskou roli především v západní části regionu (SO ORP Pardubice, SO ORP Chrudim, SO ORP Vysoké Mýto). V okresních městech Ústí nad Orlicí a Svitavy krajská kulturní instituce zcela chybí, což je dáno historicky. SO ORP Česká Třebová,

Moravská Třebová a Svitavy jsou zároveň řazeny mezi hospodářsky a sociálně ohrožené území.

Do některých socioekonomicky slabých částí regionu zároveň směřuje podprůměrná výše dotací na kulturu (např. SO ORP Přelouč a Moravská Třebová). Za svým způsobem slabé lze považovat také čerpání dotací aktéry i v SO ORP Chrudim vzhledem k jeho rozloze a počtu obyvatel (jedná se o největší území s 2. nejvyšším počtem obyvatel v regionu po Pardubicích).

Rozložení čerpání dotací v území je tedy nerovnoměrné. Do velké míry jsou koncentrovány do ORP Pardubice, v roce 2023 tam směřovalo 52 % dotací z oblasti kultury (včetně dotací organizacím města s celokrajskou působností viz dále) a 32 % objemu schválených dotací z oblasti památkové péče.

Příjemci téměř tří čtvrtin objemu financí z dotací na kulturu jsou obce. Formou dotací totiž kraj podporuje také organizace zřizované městem Pardubice, tzn. Východočeské divadlo Pardubice a Komorní filharmonii Pardubice, které mají celokrajskou působnost, a výkon regionálních funkcí knihoven v Chrudimi, Svitavách a Ústí nad Orlicí. V oblasti památkové péče je objem financí rozložen rovnoměrněji mezi obce, církve a spolky.

V porovnání s ostatními kraji měl v roce 2023 Pardubický kraj nejnižší běžné výdaje na kulturu v absolutní hodnotě a také nízký podíl provozních výdajů na kulturu na celkových provozních výdajích ve srovnání s ostatními kraji. Pardubický kraj zřizuje pouze šest kulturních příspěvkových organizací, to je (stejně jako Zlínský kraj) nejméně z krajů v ČR. Pardubický kraj ale vykazuje vysoké kapitálové výdaje. V roce 2023 byly jeho kapitálové výdaje na kulturu v přepočtu na obyvatele čtvrté nejvyšší mezi kraji ČR. Počet kulturních institucí zřizovaných státem v území je v porovnání s ostatními kraji průměrný.

3 Rámcová strategie

VIZE: Kulturní a kreativní odvětví jsou důležitou součástí soudržnosti i prosperity regionu a kraj je umí využít i pro rozvoj hospodářsky a sociálně ohrožených území.

Oblasti rozvoje

KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Kulturní dědictví je blízké komunitám, které jej spoluutváří a žijí s ním. Lidé si uvědomují jeho význam pro jedinečnou atmosféru míst, která přispívá k budování dobrých vztahů i podpoře místní ekonomiky. Chápu, že kulturní dědictví je důležitým lákadlem pro všechny, kdo touží objevovat krásu měst, vesnic a jejich příběhů. Společnost oceňuje nejen péči o minulost, ale také její kritickou reflexi, díky níž se stává srozumitelnou a nedílnou součástí společné přítomnosti.

ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Kraj i obce si plně uvědomují význam kvalitního vystavěného prostředí pro atmosféru obcí a roli veřejné správy při jeho utváření. V regionu se systematicky posiluje povědomí obcí o důležitosti kvalitního vystavěného prostředí a jeho pozitivního dopadu na komunity i ekonomické vztahy. Zároveň je veřejnost vzdělávána, vtahována a zapojována do rozvoje sídel. Podpora rozvoje kvalitního vystavěného prostředí je také využívána jako experimentální nástroj v hospodářsky a sociálně ohrožených územích (HSOÚ).

KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Aktéři kulturních a kreativních odvětví mají v regionu dostatek příležitostí a jsou motivováni v regionu žít a podnikat. Jsou považováni za důležité partnery, kteří mají nápady, jak rozvíjet společenství a místa, kde žijí. Systematická pozornost je věnována zkoumání možností využití kreativní ekonomiky pro zlepšení situace v HSOÚ.

KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

V regionu se rozvíjí spolupráce kulturních a vzdělávacích organizací. Nabídka kulturních organizací je samozřejmou součástí vzdělávání v každém věku. Projekty šité na míru potřebám škol přímo v jejich prostředí jsou experimentálně rozvíjeny a podporovány. Zvláštní důraz je kladen na dostupnost kultury pro děti a mladé lidi v HSOÚ.

ŽIVÉ UMĚNÍ

V regionu se i nadále rozvíjí dostupná kulturní infrastruktura různých žánrů pro všechny vrstvy obyvatel. Aktéři jsou motivováni pořádat akce s kvalitním obsahem v celém území, jsou dobře zasíťováni a podporováni ve sdílení zkušeností. Kulturní organizace mají podporu v tom, aby se zapojovaly do aktivace místních společenství s důrazem na mladé lidi, zejména v HSOÚ.

Vize a cíle oblastí rozvoje

OBLAST A/ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Vize: Kulturní dědictví je živé, blízké komunitám, atraktivní pro cestovní ruch a je součástí marketingu kraje

- A1 Kulturní dědictví v území je živé, obnovované s intencí využití pro komunity i cestovní ruch
- A2 V regionu se rozvíjí kvalitní péče o architektonické kulturní dědictví včetně objektů bez památkové ochrany a povědomí o jejich významu
- A3 Zřizované organizace mají dobré podmínky pro svoji činnost a spolupracují navzájem i s dalšími aktéry s ohledem na HSOÚ

OBLAST B/ ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Vize: Kvalitní veřejný prostor a architektura sledující současné trendy udržitelného rozvoje sídel a krajiny.

- B1 Kraj při projektové přípravě všech krajských investic klade zvýšený důraz na kvalitu projektu a provozní a funkční návaznost na okolí.
- B2 Kraj podporuje napříč regionem kvalitní řešení veřejných budov, prostranství měst a obcí i krajiny

OBLAST C/ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Vize: Kulturní a kreativní odvětví jsou rozvíjející se a odolnou součástí regionální ekonomiky.

- C1 Kraj buduje regionální znalost kulturních a kreativních odvětví v území i povědomí o trendech
- C2 V regionu existuje funkční ekosystém rozvoje KKO na úrovni kraje i obcí
- C3 Univerzita i střední školy jsou líhni mladých podnikavých profesionálů, kteří zůstávají v regionu nebo se do něj vrací.

OBLAST D/ KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

Vize: Kulturní instituce slouží jako kulturní a vzdělávací centra a kreativita je součástí vzdělávání.

- D1 Děti i učitelé mají přístup ke kreativnímu vzdělávání, spolupráce kulturních a vzdělávacích institucí je prostupná
- D2 Kulturní organizace nabízí kvalitní programy a zázemí propojující kulturu a vzdělávání

OBLAST E/ ŽIVÉ UMĚNÍ

Vize: Živé umění je dostupné v dobré kvalitě ve všech částech regionu a je součástí marketingu kraje.

- E1 Kraj systematicky podporuje profesionální uměleckou tvorbu a prezentaci živého umění
- E2 Kraj podporuje kulturní organizace v rozvoji publika a aktivizaci obyvatel nástroji kultury a umění

4 Popis oblastí a cílů

4.1 Kulturní dědictví

Analytická východiska

V Pardubickém kraji se nachází celkem 19 národních nemovitých kulturních památek (NKP), dvě z nich jsou na seznamu UNESCO (Zámek Litomyšl a Krajina v Kladrubech nad Labem). Koncentrovány jsou do Pardubic a okolí. Stát spravuje pět z nich, kraj dvě. Městské památkové rezervace jsou v kraji tři, archeologická a venkovská po jedné. Městských památkových zón je 19, venkovské tři a krajinné památkové zóny dvě.

V kraji se nachází také 51 muzeí, 4 muzea umění (sbírkotvorné galerie) a 3 muzea spojená s galeriemi. Koncentrovány jsou především v Pardubicích, Litomyšli a Chrudimi. Kraj zřizuje 5 muzeí a jedno muzeum umění, stát 3 muzea. 27 muzeí a 3 muzea umění zřizují obce. 10 muzeí v rukou veřejné správy nemá zapsané sbírky v CES.

Kulturní dědictví patří spolu s turismem a kulturou mezi důležité aspekty vytváření značky kraje. V Pardubickém kraji hrají v turismu, co se týče návštěvnosti, hlavní roli přírodní a zábavní destinace. V rámci top 10 nejnavštěvovanějších destinací kraje tvoří 59,7 % návštěvníci oblasti Dolní Morava. Zámek Pardubice byl ale v roce 2023 třetím nejnavštěvovanějším cílem v kraji, další cíle z oblasti kultury zaznamenaly v roce 2023 výrazný nárůst návštěvnosti oproti předchozímu roku. S kulturním dědictvím UNESCO je spojen festival vážné hudby Smetanova Litomyšl, který významně formuje značku města i kraje.

V Pardubickém kraji se nachází i další destinace s vysokou návštěvností, které zároveň reprezentují rozmanité kategorie: pietní místa, osobnosti, hrady a zámky, lidová kultura, zábavní turistické cíle a další. Ve 14 kategoriích, které sleduje Czech Tourism, má Pardubický kraj celkem 10 cílů, které patří mezi top 10 nejnavštěvovanějších v ČR, např. třetí nejnavštěvovanější cíl z kategorie Lidová kultura je Muzeum v přírodě Vysočina. Část regionu, která vykazuje vysokou návštěvnost, představuje osa Pardubice – Chrudim – Hlinsko.

Kraj disponuje standardními nástroji podpory kulturního dědictví a informuje vlastníky o možnostech jejich využití. Funguje také metodické vedení a setkávání expertů na památkovou péči v regionu. Památkově chráněné objekty v majetku kraje jsou často využity udržitelným způsobem jako sídla kulturních organizací. Zvážit je možné podporu víceletých dotací nebo posílení ocenění vlastníků za příkladné revitalizace.

Programové dotace do kulturního dědictví se mezi lety 2015 a 2023 navýšily o 181 %, zatímco inflace za uvedené období činila pouze 47 %. Dotace byly rozděleny rovnoměrně mezi církve, obce a spolky, 32 % objemu schválených dotací směřovalo do SO ORP Pardubice.

Aktéři v Pardubickém kraji byli v roce 2023 průměrní, co se týče schopnosti získávat státní dotace na památkovou péči. Krajské dotace do památkové péče z Programu *podpora kultury a památkové péče* v roce 2023 tvořily 40 % investic do památkového fondu, zbytek představovaly prostředky z dotačních programů MK.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
<ul style="list-style-type: none"> • Atraktivní turistické cíle v oblasti kulturního dědictví, v regionu jsou památky UNESCO. • V regionu jsou soukromí investoři aktivní v obnově památek, které se často stávají centrem kulturního dění v obcích i značkou pro cestovní ruch. • Obce jsou aktivní v podpoře revitalizace architektonického kulturního dědictví. • V regionu je město Litomyšl, která je příkladem na národní úrovni v rozvoji kvalitního vystavěného prostředí a citlivého přístupu ke rozvoji kulturního dědictví ruku v ruce s intervencemi moderní architektury. • Systematický a dlouhodobý rozvoj prostorového zázemí krajem zřizovaných paměťových kulturních institucí muzeí, galerie i knihovny, které často sídlí v objektech s památkovou ochranou ve spolupráci s renomovanými architekty. • Dlouhodobě stabilní procento provozních výdajů kraje na kulturu a kulturní dědictví v poměru k daňovým příjmům kraje. • Muzea jsou katalyzátorem rozvoje cestovního ruchu v obcích, vedle muzeí zřizovaných veřejnou správou jsou zde i významné soukromé iniciativy. • Kraj hraje metodickou roli pro obce v oblasti památkové péče, důležitá metodická role NPÚ a snaha o tvorbu metodik na úrovni ORP. • V kraji jsou dostupné finanční prostředky pro obnovu kulturního dědictví. NPÚ získává prostředky na své památky z ESF a národních dotací, dotační program má také Pk i města. Na financování se podílí také soukromí investoři. • V regionu působí Fakulta restaurování UPCE, která je přímo zaměřená na obory KKO a zároveň přispívá svojí expertízou k obnově kulturního dědictví v regionu, podílí se na vychovávání odborníků v oblasti památkové péče v regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionální disparity ve zřizovatelské roli kraje v oblasti paměťových institucí, převládající role na západě regionu. Z toho důvodu do okresních měst Ústí nad Orlicí a Svitavy také nemíří krajské investice skrze příspěvkové organizace. • Provozní výdaje kraje na kulturu, které odráží zejména financování příspěvkových organizací, jsou v porovnání s ostatními kraji spíše nižší. • Dotační systém kraje neumožňuje víceleté financování, což je komplikace při revitalizacích objektů, které přesahují více let. • Značka kraje je v dokumentech i vizuálním stylu založena spíše na sportu a železnici (dopravě) i přes silnou identifikaci s kulturním dědictvím UNESCO (Litomyšl, Kladruby nad Labem) • Kraj málo propaguje příklady dobré praxe revitalizací, krajská ocenění neakcentují individuální vlastníky, existují ceny pro obce za Program regenerace MPR a MPZ. • Nedostatek personálních kapacit – problém obsazovat volná místa a přilákat mladší zaměstnance v krajských institucích. • Rekonstrukce nebo novostavby pro paměťové organizace se často dějí bez dostatečného zapojení pracovníků organizací a dostatečného zohlednění provozních potřeb. • Vstupné do organizací, které prezentují kulturní dědictví, veřejnosti někdy připadá vysoké, porovnává také ceny soukromých a veřejných organizací. • Nedostatečné kapacity na osvětu a vzdělávání vlastníků i veřejnosti v revitalizaci kulturního dědictví na straně metodických orgánů památkové péče, památková péče má tak zejména image regulujícího orgánu. Na straně NPÚ je také vysoká fluktuace pracovníků na některých pracovištích. • Neukázněnost vlastníků, záměrné poškozování památkových hodnot, neznalost zákonných povinností a procesů obnovy. • Při revitalizaci objektů někdy chybí dostatečně nosná vize využití a ekonomické udržitelnosti provozu.

OBLAST A/ KULTURNÍ DĚICTVÍ

Vize: Kulturní dědictví je živé, blízké komunitám, atraktivní pro cestovní ruch a je součástí marketingu kraje

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Návštěvnost památek v regionu. Trend: stabilní / Zdroj dat: Tourdata / Držitel dat: CzechTourism / Vstupní data analyzována: částečně, jen nejnavštěvovanější cíle.

Návštěvnost krajských muzeí a galerií v poměru k sobě samým a v benchmarkingu se srovnatelnými organizacemi, památkovými objekty
Trend: monitoring dat / Zdroj dat: Zřizované organizace, Benchmarking muzeí / Držitel dat: zřizované organizace, NIPOS / Vstupní data analyzována: ANO (bez benchmarkingu).

Počet ohrožených kulturních památek / Trend: klesající / Zdroj dat: památkový katalog / Držitel dat: Krajský úřad / Vstupní data analyzována: ANO

Strategický cíl	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
A1 Kulturní dědictví v území je živé, obnovované s intencí využití pro komunitu, cestovní ruch i místní ekonomiku <i>Doporučené indikátory cíle:</i> - <i>Alokace prostředků na projekty oživení v dotačním řízení</i> <i>Zdroj dat: dotační řízení Pk</i>	A1.1 Podpora ožívování kulturního dědictví kulturním a dalším programem	A1.4, B2.2, B2.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor rozvoje a investic RRA	obce, vlastníci
	A1.2 Zapojení kulturního dědictví do značky kraje i nad rámec propagace turistických atraktivit v rámci destinačního managementu		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Kancelář hejtmana Destinační společnost Východní Čechy	Oblastní destinační společnosti
	A1.3 Podpora spolupráce aktérů kulturního dědictví, dalších oblastí kulturních a kreativních odvětví, cestovního ruchu i místní ekonomiky	A1.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor rozvoje a investic	Zřizované organizace Destinační společnost Východní Čechy	Paměťové organizace zřizované veřejnou

					správou v regionu Svaz historických sídel
	A1.4 Rozvoj ocenění Pardubického kraje v oblasti kulturního dědictví ve smyslu jejich revitalizace i oživení	A1.1, A1.3, A2.2	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Kancelář hejtmana	
A2 V regionu se rozvíjí kvalitní péče o architektonické kulturní dědictví včetně objektů bez památkové ochrany a povědomí o jejich významu <u>Doporučené indikátory cíle:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Objem dotačních prostředků do KD – s regionálním průmětem do území - Existuje dotační program s alokací na objekty bez památkové ochrany, fin. alokace na dotační program Zdroj dat: dotační řízení Pk	A2.1 Posilování kontinuity oprav památek finanční i metodickou motivací vlastníků		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	NPÚ Neziskové organizace z oblasti kult. děd.
	A2.2 Rozvoj nástrojů péče a zvyšování povědomí o kulturní dědictví bez památkové ochrany a mapování objektů hodnotných pro charakter míst	A1.4, A3.4, B2.2,	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	Obce NPÚ Paměťové instituce zřizované obcemi Městští architekti
	A2.3 Podpora zlepšování image měst skrze citlivé propojování péče o kulturní dědictví a kvalitních intervencí současné architektury a designu	B2.2	Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK Destinační společnost Východní Čechy	Obce Česká komora architektů Neziskové organizace z oblasti kult. děd. a další

<p>A3 Zřizované organizace mají dobré podmínky pro svoji činnost a spolupracují navzájem i s dalšími aktéry s ohledem na HSOÚ</p> <p><i>Doporučené indikátory cíle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Relativní růst platů v krajských institucích ve srovnání se srovnatelnými organizacemi</i> - <i>Provozní výdaje kraje na kulturu v poměru k daňovým příjmům a v poměru k počtu přepočtených zaměstnanců zřizovaných kulturních organizací</i> <p><i>Zdroj dat: krajské organizace, výkazy KULT NIPOS, Pardubický kraj, Monitor státní pokladny</i></p>	A3.1 Systematický rozvoj prostorového a technického zázemí zřizovaných organizací v úzké spolupráci s managementem a experty organizací		Zřizované organizace v kultuře Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	
	A3.2 Podpora spolupráce zřizovaných organizací mezi sebou a dalších aktérů v regionu (neziskový, akademický, veřejný i soukromý sektor)		Zřizované organizace v kultuře	RRA PK, PINK	
	A3.3 Rozvoj lidských zdrojů a dobrých podmínek pro zaměstnance zřizovaných organizací		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Zřizované organizace v kultuře	Oborové organizace
	A3.4 Posilování role zřizovaných organizací jako center komunit	A2.2,	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Odbor rozvoje a investic	
	A3.5 Posilování role krajských organizací v HSOÚ i tam, kde kraj dosud nezřizuje vlastní kulturní organizace		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Odbor rozvoje a investic	ORP v HSOÚ, kulturní organizace v HSOÚ

4.2 Architektura a rozvoj měst

Analytická východiska

Kraj pracuje s fenoménem „kulturou taženého rozvoje“ při hledání nových funkcí v územích, která ztratila svoji původní funkci, a využívá je pro utváření značky kraje. V oblasti kultury také často spolupracuje na konverzích s renomovanými architekty. V uplynulých cca 5 letech realizoval významné investice v Pardubicích v areálu Winternitzových automatických mlýnů, sídle Gočárovy galerie. Investice střeoevropského významu, realizovaná ve spolupráci kraje, města a soukromého sektoru, která kombinuje citlivý přístup k revitalizaci kulturního dědictví s intervencí současné „ikonické architektury“ má potenciál pro rozvoj značky kraje.

Kraj plánuje být i v následujícím období aktivní v oblasti investic v kultuře a kulturním dědictví, aktuálně je evidováno 18 projektů v celkové hodnotě 1,26 mld. Kč. Tyto investice budou směřovat do krajem zřizovaných institucí, zejména v ORP, velká část z nich přímo do Pardubic. Projekt Železničního depa v Dolní Lipce na Králicku má po dokončení potenciál rozšířit zřizovatelskou roli Pardubického kraje v kultuře do další části regionu, která je současně socioekonomicky slabší částí území.

V regionu jsou obce, které patří k lídrům systematické spolupráce obcí s architekty a citlivého sladování moderní architektury a kulturního dědictví (Litomyšl). V kraji existuje řada příkladů dobré praxe rozvoje kvality vystavěného prostředí. Na úrovni regionu chybí příležitosti k setkávání, vzdělávání a sdílení dobré praxe mezi politiky, úředníky a odbornou veřejností, která vstupuje do tvorby města, respektive kvality vystavěného prostředí. Dále je co zlepšovat co se týče znalosti obcí o roli městského architekta i dobře vytvořených zadání a vedení procesů realizace staveb ve spolupráci s hlavními aktéry a veřejností. Za ne zcela postačující byla v diskusi s aktéry hodnocena koordinace kraje s obcemi při realizaci krajských projektů, co se týče kvality vystavěného prostředí, městští architekti by měli být zapojeni do příprav projektů již v rané fázi.

V regionu působí celkem 11 městských architektů, z toho 10 externě. Působí ve více než polovině (8 z 15) ORP, městského architekta mají dle evidence ČKA i tři menší města. V kraji má sídlo také 230 ekonomických subjektů z odvětví architektura.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
<ul style="list-style-type: none">• Při revitalizaci částí obcí, které ztratily svoji funkci, kraj využívá princip kulturou taženého rozvoje.• Metodická i finanční podpora obcí, které se nachází v socioekonomicky slabých územích, v přípravě kvalitních projektů revitalizace kulturou tažené transformace brownfieldů za strany Pk• Systematický a dlouhodobý rozvoj prostorového zázemí krajem zřizovaných paměťových kulturních institucí ve spolupráci s renomovanými architekty.• Kraj se při realizaci krajských staveb snaží zohledňovat estetickou kvalitu staveb (zejména pokud se jedná o exponované části center obcí) a komunikovat s obcemi.• Realizace uměleckého díla ve veřejném prostoru je součástí vybraných krajských projektů• Kraj účinně metodicky podporuje obce v oblasti územního plánování a stavebního řádu a ve spolupráci s NPÚ i v oblasti památkové péče.• Obce jsou aktivní v podpoře revitalizace architektonického kulturního dědictví, uvědomují si, že se jedná o atraktivní součást image obcí.• Litomyšl je na národní úrovni příkladem v rozvoji kvalitního vystavěného prostředí a citlivého přístupu k rozvoji kulturního dědictví s využitím prvků moderní architektury.• V regionu je řada kvalitních architektonických realizací, které lze sdílet jako příklady dobré praxe na krajské i národní úrovni.• Řada obcí využívá institut externího městského architekta. To v případech, že je tato role dobře uchopena, vede k vyšší kvalitě realizací.• Součástí propagace v cestovním ruchu na úrovni regionu (vychodniccechy.info) i jednotlivých obcí je i architektura 20. a 21. století.• Subjekty z KKO odvětví architektura mají v kraji silné zastoupení (12,2 % všech KKO subjektů).	<ul style="list-style-type: none">• Kraj přípravu svých staveb nedostatečně koordinuje s obcemi, resp. městskými architekty. To mimo jiné snižuje potenciál rozvoje navazujícího území (např. v případě realizace silnice navazující veřejná prostranství).• Kraj u svých významných projektů nedostatečně využívá arch. soutěží.• Na kraji neexistuje systematizovaná agenda rozvoje umění ve veřejném prostoru jako součást veřejných investic.• Nízká prestiž regionálního kola soutěže Stavba roku u odborné veřejnosti a nízké povědomí o této soutěži u široké veřejnosti. Obecně slabá propagace kvalitních nových realizací v regionu.• Nízké povědomí o tom, co je kvalitní architektura a urbanismus u politiků, úředníků i veřejnosti.• Často nejasná role městského architekta v obcích. Přetrvávají předsudky, že snaha o kvalitu zdržuje přípravu projektu a realizaci.• V regionu chybí platforma pro vzdělávání a sdílení zkušeností v oblasti urbanismu, architektury, plánování měst, na které by se setkávali politici, architekti, úředníci a další profesionálové zapojení do tvorby města.• Obce nemají finanční ani personální kapacity na realizaci architektonických soutěží (včetně zadání) či jiných způsobů, jak nalézt pro daný prostor, úkol ideální řešení.• Některé nové projekty v oblasti kulturní infrastruktury jsou zadávány bez úzké spolupráce s managementem kulturní instituce, a to vede k realizaci objektu s řadou provozních nedostatků a tím i prodražení následného provozu.• Problém pro realizaci rekonstrukcí i nových projektů v památkově chráněných územích představuje dvojkolejnost památkové péče. Kvalita spolupráce i výstupů často závisí na konkrétních lidech na daném úřadě.• Problémem řady obcí v kraji je vylidňování historických center těchto obcí. Tato problematika není systematicky řešena, obce nemají kapacitu.

OBLAST B/ ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Vize: Kvalitní veřejný prostor a architektura sledující současné trendy udržitelného rozvoje sídel a krajiny

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet městských architektů v regionu / Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky ČKA / Držitel dat: Česká komora architektů / / Vstupní data analyzována: ANO

Počet architektonických soutěží pořádaných v regionu / Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky ČKA / Držitel dat: Česká komora architektů / Vstupní data analyzována: ANO

Úspěšnost projektů z Pardubického kraje v celostátních kolech architektonických soutěží. Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky soutěží / Cena za architekturu, Stavba roku / Držitel dat: organizátoři soutěží / Vstupní data analyzována: NE, ale data jsou snadno dostupná na webových stránkách organizátorů.

Strategický cíl	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
B1 Kraj při projektové přípravě a realizaci všech krajských investic klade zvýšený důraz na kvalitu projektu a provozní a funkční návaznost na okolí. <i>Doporučené indikátory cíle:</i> - Spokojenost obcí se spoluprací s krajem Zdroj dat: Šetření s městskými architekty v regionu	B1.1 Budování vlastních odborných kapacit kraje v oboru architektura, urbanismus, městské a krajinné plánování.		Odbor rozvoje a investic	RRA PK	
	B1.2 Do projektové přípravy krajských investic jsou již ve fázi tvorby zadání zapojeni odborníci na městské plánování, samosprávy měst a obcí, kterých se daná krajská investice týká i klíčoví aktéři v území.	B2.2	Odbor rozvoje a investic	RRA PK	Městští architekti
	B1.3 Využívání všech možností výběru zpracovatelů projektů krajských investic, které povedou k vyšší kvalitě těchto		Odbor rozvoje a investic	RRA PK	

	projektů, a to včetně využívání architektonických soutěží v odůvodněných případech.			Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	
B2 Kraj podporuje napříč regionem kvalitní řešení budov, veřejných prostranství obcí i krajiny <i>Doporučené indikátory cíle:</i> - Počet účastníků vzdělávacích akcí <i>Zdroje dat: evidence účastníků pořadatele akcí</i>	B2.1 Ve stávajících dotačních programech kraje, které cílí na podporu projektové přípravy, je zohledněna kvalita řešení a to, zda projekt podporuje rozvoj socioekonomicky slabých území		Odbor rozvoje a investic	RRA PK	
	B2.2 Podpora vzdělávání úředníků samospráv, politiků i veřejnosti v tématech kvalitní architektura a prostředí měst, zvážení založení odborného týmu pro rozvoj know – how a kapacit v regionu.	A1.1, A2.2, A2.3, B1.2, B2.3, B2.4, D1.1	Odbor rozvoje a investic	RRA PK Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	ČKA Centrum architektury Královéhradeckého kraje
	B2.3 Rozvoj propagace kvalitní architektury a veřejného prostoru stávajícími i novými nástroji a vzdělávání veřejnosti	A1.1, B2.2	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Destinační společnosti Zřizované organizace v oblasti kultury	ČKA, Stavba roku, Centrum architektury Královéhradeckého kraje
	B2.4 Posilování povědomí o dobré praxi a podpora rozvoje kvalitního umění ve veřejném prostoru	B2.2	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Gočárova galerie	Galerie města Pardubic (GAMPA) Oddělení kultury a

					cestovního ruchu MMP Fakulta restaurování UPCE
--	--	--	--	--	--

4.3 Kulturní a kreativní odvětví

Analytická východiska

Ve strategickém kontextu na národní úrovni roste význam kultury a kreativity jako mezisektorového fenoménu, který přispívá k rozvoji aglomerací. Strategické dokumenty zdůrazňují potřebu rovného přístupu ke kulturním aktivitám a podporují rozvoj kulturních center v regionech. Nicméně stále přetrvává nejasné vymezení kulturních a kreativních odvětví a chybí systémová podpora a kvalitní data pro jejich rozvoj. Zmíněná témata pomohly řešit finance z Národního plánu obnovy, o udržitelnosti vybraných dosažených změn a projektů a jejich finanční podpory ze zdrojů MKČR zatím není rozhodnuto. Probíhá diskuse, která řeší i možnosti zapojení krajů do udržitelnosti aktivit nastartovaných v rámci Národního plánu obnovy ve vybraných tématech.

Na krajské úrovni je kultura vnímána v souvislosti s ekonomickým rozvojem i zvyšováním sociální soudržnosti, přičemž dokumenty kladou důraz na rozvoj cestovního ruchu, neziskového sektoru a dobrovolnictví. Přesto zde chybí komplexní strategie, která by sjednotila přístup ke kultuře a kreativitě na krajské úrovni.

Mezi 11 zkoumanými oblastmi KKO (architektura, design, film a video, hudba, knihy a tisk, kulturní dědictví, reklama, scénické umění, umělecká řemesla, umělecké vzdělávání, výtvarné umění) výrazně dominují umělecká řemesla (38,4 %), méně už výtvarné umění (téměř 12,9 %), architektura (12,3 %) a knihy a tisk (10,6 %). Subjekty jsou koncentrovány především do Pardubic (24,8 % subjektů), Chrudimi (5,5 %) a Litomyšle (4,2 %) a dalších ORP, nicméně 44 % subjektů sídlí mimo ORP.

Ve všech SO ORP dominují již zmiňovaná umělecká řemesla, nicméně při porovnání podílu subjektů (dále v odstavci uvažujeme pouze subjekty se zaměstnanci, neboť data o nich jsou dle metodiky důkladněji očištěná) v SO ORP na celkovém počtu subjektů KKO v kraji, řemesla v některých regionech ztrácí na významu a výrazně převažuje architektura v SO ORP Pardubice (subjekty z Pardubicka tvoří 35 % KKO, přitom je v tomto SO ORP 63 % všech architektů), hudba (65 %), reklama (71 %) a výtvarné umění (73 %) taktéž na Pardubicku, kulturní dědictví v SO ORP Česká Třebová (3 %/8 %) a Polička (2 %/6 %), scénické umění na Lanškrounsku (4 %/11 %) a Orlickoústecku (3 %/11 %) a umělecké vzdělávání v SO ORP Moravská Třebová a Polička (2 %/6 %). Oslabení uměleckých řemesel je dáno velkým počtem subjektů v tomto odvětví, kteří nemají zaměstnance. Zároveň v případě, že uvažujeme i subjekty bez zaměstnanců, dochází k větší dominanci některých odvětví mimo SO ORP Pardubice (design v SO ORP Česká Třebová, film a video na Pardubicku, Přeloučsku a Svitavsku, hudba na Poličsku, scénické umění na Lanškrounsku a umělecké vzdělávání na Orlickoústecku a v SO ORP Vysoké Mýto).

Ve většině odvětví KKO převažují podnikající fyzické osoby, jinak je tomu pouze ve scénickém umění a uměleckém vzdělávání, což je typické. Netypická je však situace v kulturním dědictví, kde v Pardubickém kraji převládají také fyzické osoby (60 % subjektů). Rozložení subjektů do odvětví dle právní formy částečně odpovídají i kategorii počtu zaměstnanců, kdy podnikající fyzické osoby zaměstnance často nemají. Zaměstnance tam mají především subjekty z uměleckého vzdělávání, scénických umění, filmu a videa a kulturního dědictví.

V kraji pracuje v KKO okolo 2,5 % ekonomicky aktivních obyvatel, podíl zaměstnaných v KKO na celkovém počtu zaměstnaných v kraji je však málo přes 1 %. To je dáno vysokým počtem subjektů bez zaměstnanců.

Významnými zaměstnavateli jsou především soukromé firmy, které jsou zařazeny do kategorie uměleckých řemesel, (např. Ravensburger Karton, s.r.o., BOHEMIA RINGS, s.r.o. a ELECTROPOLI Czech Republic, s.r.o. a Umdasch Story Design, s.r.o.), které často sídlí mimo Pardubice a některé i mimo ORP. Tito přední zaměstnavatelé však mají na rozdíl od OSVČ vysoký podíl nekreativních zaměstnanců a s tím je při plánování opatření ve Strategii počítat.

Významné veřejnoprávní subjekty jsou umístěny pouze v Pardubicích (Východočeské divadlo Pardubice, Krajská knihovna v Pardubicích Východočeské muzeum v Pardubicích) a v ORP (např. regionální muzea). Veřejný sektor však doplňuje také síť ZUŠ, která zaměstnává umělce a kreativce i v menších sídlech.

V kraji také působí Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli, Konzervatoř Pardubice, 2 střední umělecké školy a dalších 7 středních škol, které nabízejí umělecky zaměřený obor. Střední umělecké školy zřizuje převážně kraj, střední školy s uměleckým oborem zřizuje kraj napůl se soukromníky. Umělecké a kreativní obory navštěvovalo v roce 2023 téměř 2400 žáků, tedy 8,4 % všech žáků středních škol a konzervatoře v kraji. Vývoj počtu žáků, především v KKO oborech design a architektura odpovídá populačnímu vývoji ve věkové skupině 15–18 let, která v posledních dvou sledovaných letech výrazně narostla. Tento nárůst absorbovaly krajské školy, které si ponechaly volné kapacity ve slabších letech a nyní je zaplnily. Školy jsou koncentrovány především do Pardubic a okolí, Ústí nad Orlicí a Litomyšle, na jihu a jihovýchodě kraje nabídka vzdělávání v kreativních oborech chybí. Dostupné jsou však školy v Olomouckém a Jihomoravském kraji.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
<ul style="list-style-type: none"> • V regionu existují prostory pro podporu podnikání a KKO. • Pro kreativce jsou dostupné nástroje podpory podnikání podnikatelského inkubátoru P-PINK, které se zaměřují i na malé podnikatele, kteří představují převládající segment KKO, je zde také snaha je přilákat. • V P-PINKu existuje poradenství, jak se pohybovat v prostředí Czech Investu a dotačních programů. • V regionu lze najít platformy, které začínají být spojovány s KKO v kontextu „značky regionu“, region také začíná využívat témata KKO. • V rámci Destinační společnosti Východní Čechy existuje filmová kancelář. • Mapování KKO v regionu ve spolupráci kraje a Univerzity Pardubice – budování regionálního know-how. • KKO zaměstnávají asi 2,5 % ekonomicky aktivního obyvatelstva v kraji a v některých odvětvích vyrovnávají regionální disparity. • Zájem kraje o zapracování tématu rozvoje kulturních a kreativních odvětví v rámci Regionální Inovační strategie. • V regionu je Fakulta restaurování UPCE, která je přímo zaměřená na obory KKO a zároveň přispívá svojí expertízou k obnově kulturního dědictví v regionu. Ekonomicko-správní Fakulta se KKO věnuje jako tématu v kontextu místní i globální ekonomiky. • Střední školy, které jsou zaměřené na obory KKO, registrují zvyšování zájmu, roste zájem žáků o obory v oblasti architektura a design. • Umělecké obory pokrývají silné ročníky žáků lépe než střední školy v kraji celkově. • Počet žáků vzrostl v posledních dvou letech (silné ročníky) s převahou na krajských uměleckých školách a oborech, nikoliv na soukromých, školy využily existující volné kapacity. 	<ul style="list-style-type: none"> • Firmy v regionu často nerozumí přínosům spolupráce s kreativci, spolupráce kreativců a firem je někdy obtížná. • Kraj nemá institucionální nástroje podpory zaměřené cíleně na KKO v rámci rozvojové agentury nebo krajského Inkubátoru. • V regionu zatím neexistuje síť partnerů pro podporu KKO. • Téma rozvoje KKO zatím není podstatné v komunikaci kraje s obcemi. • Kraj až na výjimky (Žinylka) nemá podchycené regionální firmy KKO, o kterých by věděl a uměl je prezentovat v rámci „značky kraje“. • Podnikatelé ani samospráva často nevědí, jak spolupracovat s uměleckoprůmyslovými školami. V regionu také není dostupná podpora pro zapojení absolventů ve firmách. • Z důvodu malých kapacit internátů nelze pokrýt poptávku po nabídce oborů KKO na středních školách ze strany studentů z jiných regionů, kterou školy registrují. Chybí také ubytování pro odborníky. • Školy v Pardubickém kraji mají nedostatek odborníků v oblasti uměleckých řemesel. • Pokud se studenti oborů KKO dostanou do větších měst, tak tam zůstanou a už se nevrátí zpět. • Samosprávy často nevnímají aktéry KKO jako potenciální partnery pro dočasné využití nevyužitých areálů a budov v jejich vlastnictví. Tato problematika není zmapována – není jasné, zda je skutečně poptávka ze strany aktérů KKO, či zda je na straně samospráv ochota, zájem a představitivost spolupracovat s aktéry KKO. • Počet žáků uměleckých oborů s výjimkou architektury a designu stagnuje nebo klesá. • Na jihu a jihovýchodě regionu chybí nabídka studia kreativních oborů na středních školách, žákům jsou však dostupné školy v sousedních krajích.

OBLAST C/ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Vize: Kulturní a kreativní odvětví jsou rozvíjející se a odolnou součástí regionální ekonomiky

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet subjektů v jednotlivých SOORP / Trend: rostoucí / Zdroj dat: Mapování KKO a jeho aktualizace / Držitel dat: Odbor rozvoje a investic, ČSÚ, pokud bude aktualizovat + nové zdroje díky novému výkaznictví / Vstupní data analyzována: ANO

Počet pracujících v jednotlivých SOORP v poměru k počtu ekonomicky aktivních osob / Trend: rostoucí / Zdroj dat: Mapování KKO a jeho aktualizace / Držitel dat: Odbor rozvoje a investic, ČSÚ, pokud bude aktualizovat + nové zdroje díky novému výkaznictví / Vstupní data analyzována: ANO

Podíl KKO na HDP kraje / Trend: rostoucí / Zdroj dat: Mapování KKO a jeho aktualizace / Držitel dat: Odbor rozvoje a investic, ČSÚ, pokud bude aktualizovat + nové zdroje díky novému výkaznictví / Vstupní data analyzována: (bude doplněno experty UPCE, případně navržen jiný indikátor)

Strategický cíl	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
C1 Kraj buduje regionální znalost kulturních a kreativních odvětví v území i povědomí o trendech <u>Doporučené indikátory cíle:</u> <ul style="list-style-type: none"> Aktualizované datové sady subjektů KKO Aktualizovaná analytika KKO Zdroj dat: Odbor rozvoje a investic	C1.1 Zajištění opakovaného a aktualizovaného sledování a vyhodnocování kvantitativních i kvalitativních dat a trendů		Odbor rozvoje a investic	RRA PK Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	
	C1.2 Systematická spolupráce a komunikace s relevantními orgány na úrovni státu a meziregionální spolupráce		Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	
	C1.3 Podpora systematické spolupráce s národními oborovými platformami na úrovni regionu		Odbor rozvoje a investic	Zřizované organizace v oblasti kultury	

			Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu		
<p>C2 V regionu existuje funkční ekosystém rozvoje KKO na úrovni kraje i obcí <i>Doporučené indikátory cíle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nástroje existují</i> • <i>Sledování počtu uživatelů z řad kreativců i firem</i> <p><i>Zdroj dat: držitelé nástrojů podpory, RRA PK, P-PINK.</i></p>	C2.1 Propsání podpory KKO do všech relevantních dokumentů na úrovni kraje, včetně RIS.		Odbor rozvoje a investic	Věcně příslušné odbory k jednotlivým strategiím	
	C2.2 Do platform spolupráce kraje s obcemi vnést tématiku KKO s cílem informovat o možnostech rozvoje kreativní ekonomiky.		Odbor rozvoje a investic	RRA PK, Destinační společnost Východní Čechy	
	C2.3 Rozvíjení finančních a nefinančních nástrojů podpory kreativních firem a kreativců.		Odbor rozvoje a investic, P-PINK	Ve spolupráci s relevantními odbory	Czech Invest
	C2.4 Zajištění nástrojů spolupráce kreativců a kreativních firem s firmami i neziskovým sektorem působícími v jiných odvětvích za účelem posílení jejich konkurenceschopnosti.		P-PINK	Odbor rozvoje a investic	
	C2.5 Podpora rozvoje nástrojů spolupráce kreativců s obcemi		Odbor rozvoje a investic	RRA PK Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	obce
C3 Univerzita i střední školy jsou líhni mladých podnikavých profesionálů,	C3.1 Rozvíjení spolupráce kraje a relevantních fakult UPCE, které mají obory KKO a krajských organizací na konkrétních projektech		Odbor rozvoje a investic P-PINK	Zřizované organizace	Univerzita Pardubice

<p>kteří zůstávají v regionu nebo se do něj vrací.</p> <p><i>Doporučené indikátory cíle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Počet absolventů středních škol, kteří se uplatňují v oboru (UPCE ve spolupráci s experty KÚ se zamyslí nad jinými vhodným. Indikátorem, data nejsou dostupná)</i> <p><i>Zdroj dat. střední školy zřizované krajem (školy ta data ovšem běžně nesbírají)</i></p>	<p>C3.2 Rozvíjení podnikatelských dovedností čerstvých absolventů středních a vysokých škol v oborech spojených s kulturními a kreativními odvětvími</p>		<p>Odbor rozvoje a investic P-PINK</p>	<p>Odbor školství Školy zřizované krajem</p>	<p>Univerzita Pardubice, soukromé střední školy</p>
	<p>C3.3 Podpora spolupráce středních škol s firmami a obcemi.</p>		<p>Odbor rozvoje a investic P-PINK</p>	<p>Odbor školství Školy zřizované krajem</p>	<p>soukromé střední školy</p>

4.4 Kultura a vzdělávání

Analytická východiska

V kraji se 451 obcemi je 420 knihoven, z toho 15 specializovaných. Hlavní koordinační a metodickou funkci zajišťuje Krajská knihovna v Pardubicích (KKPCE), výkon regionálních funkcí městské knihovny v Chrudimi, Ústí nad Orlicí a Svitavách a KKPCE.

K dispozici je 30 základních uměleckých škol (ZUŠ) a 18 domů dětí a mládeže (DDM), které zřizují v drtivé většině obce. Zatímco střední a vysoká škola a DDM jsou umístěny především v ORP, ZUŠ jsou rovnoměrně rozprostřeny v celém kraji.

V ZUŠ výrazně převládají dívky, tvoří v průměru 72 % žactva napříč krajem. V kraji je také vysoký podíl dětí a mladistvých (5-18 let) navštěvujících ZUŠ, v SO ORP Králíky navštěvuje ZUŠ dokonce každá druhá dívka. V polovině SO ORP jsou základní umělecké školy zaplněny z více než 96 %, v ostatních mají volné kapacity. Ve většině SO ORP převažuje hudební individuálně skupinový obor. Počet dospělých studujících ZUŠ je minimální.

Počet vyučujících v jednotlivých oborech ZUŠ víceméně odpovídá počtu žáků v oborech, s výjimkou SO ORP Králíky. Interních vyučujících je v kraji 751, převažují ženy, průměrný úvazek vyučujících je 0,7. Externích učitelů je v celém kraji 24 a v přepočtu na celý úvazek pouze 5,2.

Střediska volného času (DDM) mají nižší účast na aktivitách než ZUŠ, příčina může být na straně nabídky i poptávky (nelze z dostupných dat určit). DDM navštěvuje v průměru 18 % dětí v relevantní věkové skupině. Dívky převažují, ale ne tak výrazně jako u ZUŠ. Táborová a spontánní činnost má vysokou účast v SO ORP s vyšším podílem dětí a žáků v DDM.

Střediska volného času zaměstnávají především externisty, kteří pracují v průměru na 0,05 úvazku. Naopak interní zaměstnanci vykonávají v průměru 0,9 úvazku.

Nabídka kulturního programu pro školy v místě sídla, především těch v ORP, je zástupci krajských škol hodnocena pozitivně. Dotazníkového šetření na toto téma se zúčastnilo 58 škol z 65. Školy navštěvují především památky, muzea a divadla, rády by více chodily také za designem, literaturou, živou hudbou (mimo vážné hudby), divadlem a výtvarným uměním. S kvalitou nabízeného programu jsou školy také většinou spokojeny, rezervy vidí pouze u filmu a audiovize, výtvarného a vizuálního umění a živé hudby.

Informace o kulturním programu získávají školy především e-mailem nebo z letáků a plakátů. Při výběru kulturního programu se školy rozhodují především podle dopravní dostupnosti, termínu konání akce, výše vstupného a předchozí zkušenosti s poskytovatelem programu.

Kulturní program školy navštěvují nejčastěji ve městě, kde se škola nachází nebo přímo ve škole. Program přímo ve škole je sice příležitostí pro umělce, ale může postrádat nácvik kulturního chování, jeden z hlavních cílů návštěvy. Naopak oblíbenost návštěv v domovském městě ukazuje na potřebu budování kulturní infrastruktury i v menších sídlech.

Větší atraktivitu než Pardubice nebo jiná místa v kraji má pro školy kulturní nabídka v Praze. Pardubice jsou oblíbené hlavně u škol s uměleckým zaměřením a u škol, které mají do města dobré vlakové spojení. Komplikovaná doprava je totiž vedle vysokého vstupného a nedostatku času jednou z hlavních bariér návštěvy. Pokud je pro žáka překážkou výše vstupného, 37 škol situaci vyřeší z třídních, školních nebo mimoškolních zdrojů, ve 29 případech zůstane v jiné třídě nebo doma.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
<ul style="list-style-type: none"> Síť kulturní infrastruktury po celém území – hustá knihovní síť, digitalizovaná kina, rovnoměrné rozmístění ZUŠ. Vysoká poptávka po uměleckém vzdělávání dětí a mládeže – v kraji je vysoký podíl dětí, které navštěvují ZUŠ (výrazně převládají dívky) a DDM. ZUŠ snižují regionální disparity, jsou rovnoměrně rozmístěny a poskytují vzdělání i stabilní zaměstnání. Školy navštěvují kulturní akce a jsou ochotny za nimi dojíždět. Dobrá nabídka kulturních a kulturně vzdělávacích programů pro školy. Funguje spolupráce a komunikace aktérů kultury a vzdělávání i nabídka kulturně vzdělávacích programů pro školy, školy také více vnímají kulturní instituce jako partnery vzdělávání. Město Pardubice podporuje tzv. kreativní učení, na které získalo prostředky z Národního plánu obnovy. Jedná se o spolupráci učitelů a umělců ve vybraných předmětech přímo ve školách. V Pardubicích působí organizace Sféra, které se věnuje inovativním způsobům zprostředkování učiva technického zaměření v prostorech vybavených moderními technologiemi. Financování knihoven je funkčně nastaveno, knihovny dostávají příspěvky od zřizovatele a dotace od kraje, Ministerstva kultury a Místních akčních skupin. Pověřené knihovny také dostávají příspěvky od kraje na výkon regionálních funkcí. 	<ul style="list-style-type: none"> Nabídka kapacit uměleckého vzdělávání v ZUŠ pravděpodobně zaostává za poptávkou. Ve školách existují sociální bariéry návštěvy kulturních akcí a není jednoznačná dohoda na tom, jak tyto bariéry řešit. Nedostatky v institucionálním nastavení na úrovni státu a komunikace státu a krajů v oblasti propojování vzdělávání a kultury. Stále nedostatečné povědomí u veřejnosti i politické reprezentace o měnící se roli knihoven na komunitní instituce, které vytváří znalostní bázi, otevřené prostředí pro všechny a podhoubí pro odolnost občanské společnosti. Děti dostatečně nevyužívají instituce jako místo pro trávení volného času jen tak. Dotace pro soukromé subjekty, které působí v oblasti kultury a vzdělávání jsou nízké. Aktéři kulturního vzdělávání se potýkají se špatnou propagací z důvodu nedostatku financí, kapacity jim chybí i na jiné administrativní pozice.

OBLAST D/ KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

Vize: Kulturní instituce slouží jako kulturní a vzdělávací centra a kreativita je součástí vzdělávání.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet návštěvníků vzdělávacích programů ve veřejných kulturních organizacích v regionu zřizovaných krajem i obcemi, zvlášť sledovat školy a mládež / Trend: rostoucí / Zdroj dat: NIPOS (je nutné zajistit souhlasy organizací s poskytnutím dat) / Držitel dat: NIPOS / Vstupní data analyzována: NE

Strategický cíl	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
D1 Děti i učitelé mají přístup ke kreativnímu vzdělávání, spolupráce kulturních a vzdělávacích institucí je dostupná <i>Doporučené indikátory cíle:</i> - Počet společných projektů organizací a škol <i>Zdroj dat: sledování spoluprací skrze nástroje podpory, např. dotační řízení.</i>	D1.1 Podpora kreativního učení na úrovni kraje v návaznosti na trend započatý projekty kreativního učení financované z Národního plánu obnovy	B 2.2	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor školství	RRA PK Zřizované organizace v obl. kultury a školství Centrum celoživotního vzdělávání	MAS, Obce, ZŠ Oddělení kultury a cestovního ruchu MMP Sféra Společnost pro kreativitu ve vzdělávání
	D1.2 Zvyšování povědomí o významu propojování kultury a vzdělávání směrem ke školám i obcím			Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK Zřizované organizace v ob. kultury a školství Odbor školství

	D1.3 Podpora škol v návštěvě kulturního programu		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor školství	RRA PK	Kulturní organizace v regionu
D2 Kulturní organizace nabízí kvalitní programy a zázemí propojující kulturu a vzdělávání <i>Doporučené indikátory cíle:</i> - Počet edukačních programů ve veřejných kulturních organizacích <i>Zdroj dat: evidence kulturních organizací v rámci výkazu KULT</i>	D2.1 Podpora rozvoje kvalitních programů v kulturních organizacích na pomezí kultury a vzdělávání.		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v obl. kultury a školství	
	D2.2 Posilování zázemí kulturních organizací jako center komunit a vzdělávání		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Krajská knihovna, pověřené knihovny Odbor rozvoje a investic	Kulturní centra v regionu

4.5 Živé umění

Analytická východiska

Všech 12 divadelních budov v kraji se nachází v ORP. Největší divadelní sál je v Litomyšli a pojme 670 diváků. Vlastní soubor má pouze Východočeské divadlo Pardubice. Kulturních domů a sálů bylo v obcích nad 1000 obyvatel identifikováno 58. Sokoloven, které také často slouží jako zázemí pro živé umění, se v kraji nachází 64, jejich rozmístění v regionu je nerovnoměrné. Stálých kin, která jsou zázemím zejména pro filmovou distribuci, nicméně slouží i pro živá vystoupení je v kraji 28, z toho 24 digitalizovaných. 3 kina jsou v Pardubicích, 2 v Heřmanově Městci, Chrudimi a Ústí nad Orlicí a v ostatních ORP po jednom. V kraji je k dispozici také 21 galerií (výstavních prostor), většina z nich v Pardubicích (8) a Litomyšli (5).

Při rešerši kulturních událostí regionálního a vyššího významu s delší tradicí bylo identifikováno 52 kulturních akcí, které pokrývají široké spektrum žánrů. Utváří stabilní „opakovaný kulturní kalendář“, který se podílí na formování značky kraje a zvyšuje jeho atraktivitu.

Větší akce nadregionálního i celonárodního významu jsou zaměřeny na letní turistickou sezónu, což je výhodné pro cestovní ruch. Jedná se zejména o festivaly, často open air. V kategorii 20-30 tis. návštěvníků jsou pouze 3 akce z celkového počtu. V kalendáři jsou také méně zastoupeny akce mezinárodního a přeshraničního významu. Větší převaha je naopak u akcí regionálního významu s nižší návštěvností. Poslední akce, kterou lze zařadit mezi akce regionálního významu, vznikla v roce 2018. Více než 50 % akcí organizují příspěvkové organizace obcí nebo obce samotné.

Nejčastějším typem krajské podpory akcí „opakujícího se kulturního kalendáře“ jsou programové dotace, podporovány jsou především hudební akce. Významné akce, které dosáhnou na krajskou podporu, se koncentrují především na západě regionu s výjimkou Smetanovy Litomyšle, která se koná v Zámku Litomyšl, památce UNESCO.

V kraji se tedy konají významné akce, které mají tradici a představují potenciál pro značku regionu a rozvoj cestovního ruchu. Je ovšem důležité zaměřit se na silnější podporu s ohledem na jednotlivé části území a vytvářet prostor pro vznik dalších akcí.

Výše dotačních programů a fondů pro oblast kultury v Pardubickém kraji v absolutních číslech roste. Podíl na všech dotacích byl konstantní až na výrazné snížení v roce 2021 v důsledku pandemie covid-19. Podíl dotací na kulturu na celkových dotacích byl v letech 2014-2023 v průměru 15,6 %. Míra inflace k roku 2015 byla v roce 2023 47 %. Mezi lety 2015 a 2023 se programové dotace na kulturu navýšily o 56 %.

Kraj disponuje standardními nástroji podpory kultury. Kapacity kraje nebo jeho organizací je možné posilovat pro koncepční práci i podporu síťování aktérů napříč veřejným, soukromým, akademickým i nevládním sektorem.

Pardubický kraj však nedisponuje inovativními nástroji podpory profesionální nezřizované scény, které si kladou za cíl rozvoj excelence a principiálně by navazovaly na charakter dotačních výzev i roli Ministerstva kultury a přenášely tento princip do území.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
<ul style="list-style-type: none">• Nabídka významných, místně unikátních, akcí živého umění regionálního až mezinárodního významu, zejména festivalů změřených na letní turistickou sezónu, které jsou dlouhodobě součástí kulturní nabídky regionu.• V pořádání kulturních akcí je podobně aktivní veřejný sektor i občanská společnost, funguje spolupráce se spolky, obcemi, dalšími odvětvími i mezi aktéry navzájem.• Síť kulturní infrastruktury po celém území – hustá knihovní síť, digitalizovaná kina, rovnoměrné rozmístění ZUŠ. Knihovny i ZUŠ v regionu jsou dobře propojeny přes funkční profesní sítě.• V regionu existuje řada příkladů obcí, které rekonstruují kulturní domy, nebo se pouští do novostaveb, čímž se starají o zázemí pro živé umění, existují také příklady dobré praxe zapojení managementu kulturní organizace do přípravy architektonického řešení a naslouchání potřebám provozu.• V regionu existují příklady nástrojů podpory výjezdů klíčových aktérů v oblasti živého umění, jejichž provoz je nákladný, do regionu (Komorní filharmonie i Východočeské divadlo dostává od kraje i města finance na dopravu za publikem).• Na úrovni kraje je funkční dotační systém zejména v oblasti jednoletých programových dotací	<ul style="list-style-type: none">• Značka kraje je v dokumentech i vizuálním stylu založena spíše na sportu a dopravě, ačkoliv silnou značku představuje např. festival vážné hudby Smetanova Litomyšl na zámku, který je součástí kulturního dědictví UNESCO i město Litomyšl jako takové.• Aktéři vnímají deficity v kapacitách, znalostech i koordinaci v oblasti propagace, marketingu a komunikace v organizacích i v obcích. Na propagaci často chybí lidé i finance, akce se překrývají.• Na úrovni kraje zatím není využívána strategie cestovního ruchu jako nástroj řízení.• Významné akce kulturního kalendáře s přesahem, které také dosáhnou na finanční podporu regionu, se koncentrují spíše na západě regionu, výjimku tvoří Smetanova Litomyšl.• Alokace na akce v dotačním řízení roste spíše pomalu vzhledem k růstu nákladů v posledních letech.• V regionu jsou obce i na úrovni ORP, včetně krajské metropole, kde je kulturní infrastruktura nevyhovující nebo vůbec neexistuje. Realizace některých nových projektů je zadávána bez dostatečného zohlednění provozních potřeb a komunikace s managementem organizací ve fázi zadání.• Kulturní centra mají vysoké náklady na pořízení i průběžnou obnovu technologií, které jsou v současné době nutnou podmínkou kvalitního diváckého zážitku v oblasti živého umění.• Prostředky na mzdy v kulturních organizacích jsou celkově nízké. V oblasti živého umění jsou vysoké nároky na pracovní sílu, včetně technických profesí, která často nemá zástup, lidé často vyhoří.• Zřizovatelé kulturních center (obce) mají různý přístup k nárokům na soběstačnost institucí a od toho se odvíjí i program instituce, zřizovatelé také organizace často posuzují jenom kvantitativními kritérii, instituce je často závislá na prostorech, které je schopna pronajmout.• Slabé profesní sítě v oblasti živého umění v regionu, nedostatečné sdílení zkušeností mezi aktéry.• Slabší zapojení mladých lidí do kulturního života v obcích, jedním z důvodů je majoritní přijímání kulturního obsahu skrze nové technologie.• Silný „vývoz kultury“ z Prahy a velkých měst, nedostatečné příležitosti pro vznik kvalitního obsahu v menších městech.

OBLAST E/ ŽIVÉ UMĚNÍ

Vize: Živé umění je dostupné v dobré kvalitě ve všech částech regionu a je součástí marketingu kraje

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Návštěvnost kulturních center v ORP / Trend: rostoucí / Zdroj dat: NIPOS / Držitel dat: NIPOS / Vstupní data analyzována: NE

Výše dotací na kulturu v poměru k inflaci / Trend: stabilní / Zdroj dat: monitoring dotací krajského úřadu / Držitel dat: Krajský úřad, ČSÚ / Vstupní data analyzována: ANO (inflaci je možné dopočítat)

Strategický cíl	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
E1 Kraj systematicky podporuje profesionální uměleckou tvorbu a prezentaci živého umění <i>Doporučené indikátory cíle:</i> <ul style="list-style-type: none">- Výše finanční alokace na dotační řízení- Poměr podpory z dotačního řízení pro profesionální subjekty <i>Zdroj dat: dotační řízení</i>	E1.1 Rozvoj nástrojů finanční i nefinanční podpory (metodická podpora, residence, tvůrčí stipendia, advokacie na úrovni MKČR) profesionální tvorby a prezentace		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v kultuře	Centrum uměleckých aktivit KHK MASKY AKCe, IDU - IU
	E1.2 Podpora příležitostí k setkávání, vzdělávání, sdílení dobré praxe aktérů kultury z veřejného, neziskového i soukromého sektoru		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK, Odbor rozvoje a investic	AKCe, Nová Síť
	E1.3 Posilování spolupráce aktérů živého umění a cestovního ruchu na rozvoji značky i lokální i celokrajské nabídky pro kulturní turismus		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Destinační společnost Východní Čechy	Odbor rozvoje a investic	

	E1.4 Podpora kvalitního rozvoje kulturní infrastruktury a technologického zázemí organizací v regionu s ohledem na území, ve kterých nezřizuje příspěvkové organizace		Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK	
	E1.5 Podpora obcí v rozvíjení strategického přístupu ke kultuře a jejího využití pro rozvoj obcí		Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	
E2 Kraj podporuje kulturní organizace v rozvoji publika a aktivizaci obyvatel nástroji kultury a umění <u>Doporučené indikátory cíle:</u> - Počet typových projektů v dotačních programech Zdroj dat: dotační řízení	E2.1 Rozvoj aktivit a nástrojů na zapojení mladých lidí v regionu do kulturního života ve spolupráci s kulturními organizacemi		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství ZUŠ	Kulturní organizace v regionu uMěním
	E2.2 Podpora spolupráce ZUŠ a aktérů živého umění za účelem posilování místního tvůrčího podhoubí		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství ZUŠ	Kulturní organizace v regionu a ZUŠ
	E2.3 Posilování dostupnosti kultury pro specifické cílové skupiny, které mohou být různým způsobem znevýhodněné		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství Odbor sociální	Kulturní organizace v regionu
	E2.4 Podpora specifických projektů organizací k aktivizaci obyvatel v HSOÚ		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství Odbor sociální	Kulturní organizace v regionu
	E2.5 Posilování dobré znalosti publika, jeho nových potřeb v reakci na společenské trendy		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK	Kulturní organizace a asociace

5 Zásobník aktivit

Zásobník aktivit je základem pro akční plány, které budou připravovány dle implementačních pravidel strategie. Slouží také pro upřesnění představy, jakým způsobem, iniciačními kroky, aktivitami, projekty by měla být realizována jednotlivá opatření.

OBLAST A KULTURNÍ DĚDICTVÍ - PODNĚTY PRO AKTIVITY

Strategický cíl: A1 Kulturní dědictví v území je živé, obnovované s intencí využití pro komunity, cestovní ruch i místní ekonomiku

Opatření	Podněty pro aktivity
<p>A1.1 Podpora ožívování kulturního dědictví kulturním a dalším programem</p>	<p>V rámci dotačního řízení vytvořit specifickou kategorii na kulturní aktivity spojené s oživením kulturního dědictví. Výzvu definovat i ve spolupráci s aktéry.</p> <p>Podporovat organizace, které se pohybují v oblasti oživené kulturního dědictví v zapojení do mezinárodních projektů a podávání žádostí do dotačních programů na Evropské úrovni. Zprostředkovávat informace z národních informačních zdrojů Kreativní Evropa, Kreativní Česko. Zvážit kofinancování projektů, či překlenují nutnost projekty předfinancovat ze strany organizací.</p> <p>Vypsat výzvy na tvorbu studií proveditelnosti a udržitelných byznys modelů revitalizace kulturního dědictví. Spolupracovat s aktéry v území, specificky se zaměřit i na HSOU. Posilovat tím know – how a kapacity regionu. Základní informace o dalším využití a udržitelnosti objektu sbírat i jako součást dotačního řízení v oblasti podpory revitalizace památek.</p> <p>Realizovat studie proveditelnosti a dopadů na místní ekonomiku v rámci renovace vlastních objektů kulturního dědictví.</p> <p>Iniciovat případové studie pozitivního dopadu revitalizace kulturního dědictví na oživení komunit i místní ekonomiky a center měst, tyto příklady dále prezentovat např. v rámci nové podoby ceny za obnovu kulturního dědictví.</p>
<p>A1.2 Zapojení kulturního dědictví do značky kraje i nad rámec propagace turistických atraktivit v rámci destinačního managementu</p>	<p>Nastavit proces, který při inovaci značky kraje, včetně vizuální identity, zajistí sinou komunikaci hodnot kulturního dědictví v rámci značky. Spolupracovat s experty na marketing s kvalitními referencemi na národní a regionální úrovni, nejen z místa. Dbát na vnímání a zpětnou vazbu zvenčí.</p> <p>Témata živého kulturního dědictví a jeho pozitivního dopadu na rozvoj komunit i místní ekonomiky zařadit do marketingových kanálů kraje, specificky se zaměřit na HSOÚ.</p> <p>Posílení značky kraje jako kraje živého kulturního dědictví zapracovat do koncepce rozvoje Destinační společnosti Východní Čechy jak pro ČR, tak pro zahraničí.</p>
<p>A1.3 Podpora spolupráce aktérů kulturního dědictví, dalších oblastí kulturních a kreativních odvětví, cestovního ruchu i místní ekonomiky</p>	<p>Podporovat spolupráci krajských organizací s aktéry KKO v regionu, profilovat organizace, jako nositele příležitostí rozvoje KKO v regionu. V rámci krajských směrnic snižovat byrokratickou zátěž spolupráce krajských organizací a kreativců, či kreativních firem v regionu, posílit také právní podporu organizacím.</p> <p>Zajistit dostatečné prostředky pro zřizování muzea a galerie na kvalitní prezentační aktivity a spolupráci s profesionály z kulturních a kreativních odvětví (marketing, výstavy, expozice, programy)</p> <p>Připravit kreativní vouchery pro kulturní dědictví zacílené na spolupráci aktérů, kteří působí v oblasti kulturního dědictví a kreativců. (Zvážit širší oprávněných žadatelů, muzea, vlastníci památek, či šířeji objektů kulturního dědictví).</p> <p>V rámci konferencí, či seminářů cílených na majitele objektů kulturního dědictví vytvářet příležitosti pro setkání s kreativci.</p>

	V rámci konferencí, seminářů cílených na kreativní byznysy i jednotlivce zapojit a pozvat i aktéry z kulturního dědictví, paměťové organizace zřizované krajem i obcemi i soukromé hráče.
A1.4 Rozvoj ocenění Pardubického kraje v oblasti kulturního dědictví ve smyslu jejich revitalizace i oživení	<p>Zpracovat nový koncept ceny Pardubického kraje v oblasti kulturního dědictví. Při zpracování konceptu vyhledat, jak cena funguje v jiných regionech, nebo jinde v zahraničí. Cenu koncipovat jako nástroj inspirace a motivace pro veřejné i soukromé vlastníky.</p> <p>Vytvořit podmínky pro to, aby cena byly atraktivní pro potenciální donátory, či filantropy, kteří podpoří dobrou kvalitu ceny i předávacího ceremoniálu.</p> <p>Cenu budovat jako marketing regionu a atraktivní platformu pro sdílení dobré praxe v regionu a nejen.</p>
Strategický cíl: A2 V regionu se rozvíjí kvalitní péče o architektonické kulturní dědictví včetně objektů bez památkové ochrany a povědomí o jejich významu	
Opatření	Podněty pro aktivity
A2.1 Posilování kontinuity oprav památek finanční i metodickou motivací vlastníků	<p>Připravit formát víceletých dotací pro vlastníky památek v diskusi s nimi a se zohledněním jejich potřeby a praktických zkušeností s opravami.</p> <p>V rámci dotačních řízení podporovat studie a průzkumy.</p>
A2.2 Rozvoj nástrojů péče a zvyšování povědomí o kulturního dědictví bez památkové ochrany a mapování objektů hodnotných pro charakter míst	<p>Pokračovat v udělování prostředků v rámci dotačních programů na drobné stavby, které nejsou zapsány na seznamu kulturního dědictví a mají hodnotu pro místní identitu.</p> <p>Ocenění jednotlivců i komunit o drobné kulturní dědictví ukotvit do nového konceptu ceny Pardubického kraje v oblasti kulturního dědictví.</p> <p>Rozvíjet programy pro veřejnost i školy, které jí budou seznamovat s hodnotami místního kulturního dědictví bez památkové ochrany.</p> <p>Aktivně prezentovat již existující databáze zachycující kulturní dědictví bez památkové ochrany a prezentovat jeho hodnoty pro rozvoj míst.</p>
A2.3 Podpora zlepšování image měst skrze citlivé propojování péče o kulturní dědictví a kvalitních intervencí současné architektury a designu	<p>Posilovat know – how a kapacity obcí formou metodik, přednášek pro vytvoření kvalitních projektů revitalizace pro experty na úrovni ORP i pro využití vlastníky.</p> <p>Ve spolupráci s NPÚ iniciovat přednášky o kvalitní revitalizaci a prezentaci příkladů dobré praxe i v rámci platform, kde se setkávají starostové a odpovědní politici a skrze které kraj komunikuje s obcemi.</p> <p>Do inovované krajské ceny v oblasti kulturního dědictví zahrnout také revitalizace spojené s intervencí současné architektury.</p> <p>Příklady dobré praxe propagovat v rámci inovovaného konceptu krajské ceny za architekturu.</p> <p>Spolupracovat s Univerzitou Pardubice vývoji vzdělávacích programů a výchově odborných kapacit s cílem pro kulturní dědictví i současné intervence.</p>

Strategický cíl: A3 Zřizované organizace mají dobré podmínky pro svoji činnost a spolupracují navzájem i s dalšími aktéry s ohledem na HSOÚ	
Opatření	Podněty pro aktivity
A3.1 Systematický rozvoj prostorového a technického zázemí zřizovaných organizací v úzké spolupráci s managementem a experty organizací	<p>Zpracovávat plán rozvoje prostorového zázemí zřizovaných organizací ve spolupráci s organizacemi. Jako podklad pro plán rozvoje vždy mapovat prostorové potřeby jak kapacitní, tak funkční ve vztahu ke společenským trendům a roli organizací ve společnosti.</p> <p>Stavební program definovat vždy v úzké spolupráci s managementem organizací a experty na prostorové potřeby jednotlivých provozů a služeb pro veřejnost.</p> <p>Zajistit kapacity investičních techniků pro přípravnou i realizační fázi investic do kulturní infrastruktury. Může se jednat o kapacity na úrovni kraje nebo posílení kapacit na úrovni organizací po dobu trvání projektu. Kapacity posílit tak, aby investiční technik byl plnohodnotným partnerem pro management organizací při přípravě (včetně kontroly projektové dokumentace) i realizaci projektu a nesl odbornou spoluzodpovědnost za jednotlivé etapy projektu.</p>
A3.2 Podpora spolupráce zřizovaných organizací mezi sebou a dalších aktérů v regionu (neziskový, akademický, veřejný i soukromý sektor)	<p>V diskusi se managementem a experty zřizovaných organizací vydefinovat vhodné oblasti spolupráce zřizovaných organizací mezi sebou. Zaměřit se zejména, ale nejen v dlouhodobém horizontu ekonomicky i provozně efektivní spolupráci a sdílení zdrojů zejména, ale nejen v oblasti digitalizace, marketingu, správy, rozvoje a uložení sbírek, edukaci apod.</p> <p>V diskusi s managementem a experty zřizovaných organizací specifikovat metodickou roli organizací pro paměťové instituce zřizované obcemi v regionu.</p> <p>Specifikovat možné oblasti rozvoje spolupráce s Fakultou restaurování Univerzity Pardubice</p>
A3.3 Rozvoj lidských zdrojů a dobrých podmínek pro zaměstnance zřizovaných organizací	<p>Monitorovat konkurenceschopnost finančních i nefinančních podmínek pro zaměstnance ve zřizovaných kulturních organizacích s ohledem na konkrétní místa v regionu.</p> <p>Na základě výstupů monitoringu konkurenceschopnosti přijímat potřebná finanční opatření na úrovni organizací i kraje.</p> <p>Na základě výstupů monitoringu konkurenceschopnosti přijímat potřebná nefinanční opatření na úrovni organizací i kraje.</p>
A3.4 Posilování role zřizovaných organizací jako center komunit	<p>Při rozvoji prostorového zázemí organizací dbát na rozvoj zázemí pro setkávání a vzdělávání. Zvažovat individuálně dle možností organizací.</p> <p>Zajistit dostatečné personální zázemí organizací pro práci s komunitami na úrovni programu (spolky, školy, široká veřejnost).</p>
A3.5 Posilování role krajských organizací v HSOÚ i tam, kde kraj dosud nezřizuje vlastní kulturní organizace	<p>Prodiskutovat možnosti posílení role krajských institucí v oblastech, kde kraj nezřizuje žádné organizace v diskusi s řediteli organizací a dalšími relevantními aktéry v území se zohledněním HSOÚ.</p> <p>Na základě výstupů diskuse definovat další kroky ve spolupráci s aktéry v území.</p>

OBLAST B ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST - PODNĚTY PRO AKTIVITY

Strategický cíl B1 Kraj při projektové přípravě a realizaci všech krajských investic klade zvýšený důraz na kvalitu projektu a provozní a funkční návaznost na okolí.

Opatření	Podněty pro aktivity
<p>B1.1 Budování vlastních odborných kapacit kraje v oboru architektura, urbanismus, městské a krajinné plánování.</p>	<p>Na odboru investic a strategie zřídit pozici/tým architekta/tů, který bude nápomocen při přípravě projektů již ve fázi zadání. Bude dále partnerem vedení kraje a příslušných odborů při hledání nejlepšího řešení, hledání partnerů pro daný krajský projekt, pomůže nastavovat standardy kvality architektonického řešení. Zvážit pro a proti varianty přijetí kmenového zaměstnance/ týmu nebo spolupráce s externími spolupracovníky nebo týmem.</p> <p>K nejvýznamnějším projektům kraje přizývat externí odborníky v oboru architektura, urbanismus, městské a krajinné plánování. Zvážit vytvoření externího odborného týmu.</p> <p>Zajistit dostatečné kapacity odborníků na pozici dozor investora od okamžiku kontroly projektové dokumentace až po řízení realizace stavby jako partnera pro vedení zřizovaných organizací.</p> <p>Na oddělení veřejných zakázek zajistit vlastní odborné kapacity pro pořádání architektonických soutěží, případně u složitějších soutěží spolupracovat s externím organizátorem.</p> <p>Pro přípravu významných krajských investic, v rámci projektového řízení, zpracovat Manuál projektové přípravy významných investičních projektů (Manuál). Manuál koncipovat tak, aby byl využitelný i samosprávami kraje, případně dalšími aktéry v území. Zvážit zapojení externích odborníků na zpracování Manuálu přípravy a vedení projektů.</p> <p>Vzdělávat vybrané zaměstnance relevantních odborů a zřizovaných organizací v projektovém řízení významných investic a kvalitní přípravě projektů (zejména z odboru strategie, investic, kultury, školství a z dalších odborů, dále vedoucí pracovníky zřizovaných organizací, které realizují významné krajské investiční projekty).</p>
<p>B1.2 Do projektové přípravy krajských investic jsou již ve fázi tvorby zadání zapojeni odborníci na městské plánování, samosprávy měst a obcí, kterých se daná krajská investice týká i klíčoví aktéři v území.</p>	<p>V Manuálu přípravy a vedení realizace významných krajských projektů nastavit a popsat, jak účinně zapojit odborníky, samosprávy, klíčové aktéry v území do přípravy a realizace projektů tak, aby byly zajištěny maximální synergie a pozitivní dopady v území.</p> <p>Při přípravě krajských investic spolupracovat již od fáze mapování území a tvorby zadání projektu se samosprávami (vč. městských architektů) a klíčovými aktéry v území jichž se daný projekt týká.</p> <p>Každý krajský projekt maximálně efektivně koordinovat s připravovanými záměry i připravenými projekty samospráv, správců infrastruktury i soukromníků.</p> <p>Jasně a transparentně komunikovat všechny nejvýznamnější vize, investiční záměry a projekty v území na webu kraje tak, aby o nich byli v dostatečném předstihu informováni hlavní aktéři v území. Zvážit podobu prezentace, například formou jednoduché mapové aplikace.</p>

<p>B1.3 Využívání všech možností výběru zpracovatelů projektů krajských investic, které povedou k vyšší kvalitě těchto projektů, a to včetně využívání architektonických soutěží v odůvodněných případech.</p>	<p>Zpracovávat kvalitní zadání investičních projektů, které bude jasně vyjadřovat potřeby a očekávání zadavatele i aktérů v území.</p> <p>V Manuálu přípravy a vedení realizace významných krajských investičních projektů zpracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • různé možnosti, jak nalézt nejlepší možné řešení, které povede k architektonické kvalitě. Může se jednat o formu výběrového řízení, průzkumu trhu, souběžné zadání zakázek, soutěž o návrh, soutěžní dialog apod., • vzory jednotlivých forem výběru nejlepšího řešení v modelových případech, • jasná pravidla, pro které krajské investice je nutné uspořádat soutěž o návrh/soutěžní dialog. Může se jednat např. o národní kulturní památky, transformace areálu se zásadním dopadem na dané sídlo, kulturní, školský objekt s celokrajským významem.
<p>Strategický cíl B2 Kraj podporuje napříč regionem kvalitní řešení budov, veřejných prostranství obcí i krajiny</p>	
<p>Opatření</p>	<p>Podněty pro aktivity</p>
<p>B2.1 Ve stávajících dotačních programech kraje, které cílí na podporu projektové přípravy, je zohledněna kvalita řešení a to, zda projekt podporuje rozvoj socioekonomicky slabých území</p>	<p>Vytipovat dotační programy, v kterých by bylo vhodné zohlednit kvalitu řešení a to, zda podporuje rozvoj socioekonomicky slabých oblastí.</p> <p>Jasně definovat kritéria kvality a dopadu na rozvoj socioekonomicky slabých oblastí projektů ve vybraných dotačních titulech.</p> <p>Zajistit účast odborníka, který bude schopen hodnotit kritéria kvality projektu a dopadu na HSOÚ. Dle povahy dotačního programu a projektů se se může jednat např. architekta, krajinného architekta, vizuálního umělce, kurátora apod. Co se týče a dopadu na rozvoj socioekonomicky slabých oblastí, mělo by se jednat o ekonom, demografa apod.</p> <p>Srozumitelně informovat o krajských dotacích, které se týkají podpory architektonické kvality a dopadu na HSOÚ na jednom místě.</p>
<p>B2.2 Podpora vzdělávání úředníků samospráv, politiků i veřejnosti v tématech kvalitní architektura a prostředí měst, zvážení založení odborného týmu pro rozvoj know-how a kapacit v regionu</p>	<p>Založit metodické centrum – Centrum architektury, které bude podporovat rozvoj kvalitního vystavěného prostředí v regionu. Zvážit koordinaci, spolupráci s Centrem architektury Královéhradeckého kraje, inspirovat se také rozsahem nabízených služeb. https://www.cakhk.cz</p> <p>Připravit koncept vytvoření uceleného vzdělávacího programu / přednáškového cyklu pro politiky a úředníky v oblasti městského a krajinné plánování, umění ve veřejném prostoru atp. Zvážit vytvoření, nákup, využití již existujících putovních přednášek (PK, KHK, možná i další kraje), v kterých budou vybraná témata komunikována. Koordinátorem může být Centrum architektury.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Do koncipování i realizace vzdělávacího programu / přednáškového cyklu zapojit orgány státní správy, které zajišťují metodickou pomoc pro „podřízené“ úřady – pověřit je přípravou pro laiky srozumitelných přednášek (územní plánování, památková péče, životní prostředí). • Do koncipování i realizace zapojit odborné střední školy zřizované krajem (např. Střední stavební ve Vysokém Mýtě, Rybitví...), i UPCE i stávající organizace zabývající se vzděláváním v těchto tématech (např. iniciativa Architekti do škol).

	<p>Propojit téma vzdělávání v oblasti architektury a městského prostoru s programy kreativního učení.</p>
<p>B2.3 Rozvoj propagace kvalitní architektury a veřejného prostoru stávajícími i novými nástroji a vzdělávání veřejnosti</p>	<p>Inovovat stávající koncept soutěže Stavba roku Pardubického kraje ve spolupráci s partnery. Zaměřit se na sdílení příkladů dobré praxe. Výrazně zlepšit PR soutěže. Nabídnout městům putovní výstavu. Inovovat kritéria i hodnotící komise.</p> <p>Vytvořit si přehled všech počinů v oblasti mapování a prezentace kvalitní architektury v regionu a navrhnout maximálně efektivní skloubení již existujících snah na úrovni obcí i občanských iniciativ v regionu. Propojit se s aktivitami na celostátní úrovni. (VUT Brno, Via Aurea, aktivní jsou Pardubice, Ústí nad Orlicí, Litomyšl). Zvážit koordinaci aplikace projektu Architektonický manuál na úrovni kraje.</p> <p>Mapování a prezentaci kvalitní architektury podpořit i v dotačních programech pardubického kraje v oblasti kultury, cestovního ruchu a kulturního dědictví.</p> <p>Připravit koncept role Gočárový galerie v oblasti mapování, výzkumu a prezentace kvalitní architektury v regionu. Na základě promyšlení tématu, personálních finančních možností realizovat.</p>
<p>B2.4 Posilování povědomí o dobré praxi a podpora rozvoje kvalitního umění ve veřejném prostoru</p>	<p>Vytvořit si přehled všech počinů mapování a prezentace umění ve veřejném prostoru v regionu a nastavit možnosti podpory v rámci dotačních řízení. Ve spolupráci s aktivními hráči navrhnout možnosti koordinace snah. Využít zkušenosti aktivních hráčů v regionu (město Pardubice, Fakulta restaurování UPCE, projekt socha město).</p> <p>Připravit koncept role Gočárový galerie v oblasti umění ve veřejném prostoru. Do konceptu zahrnout roli v oblasti mapování stávajícího stavu, výzkumu přinášení současných trendů, propagaci i metodickou podporu aktéru v regionu. Na základě konceptu, personálních kapacit i finančních možností připravit kroky k uvedení do praxe.</p> <p>Připravit podklady pro systematické zahrnutí umění ve veřejném prostoru i vnitřních prostorech budov v rámci plánovaných krajských investic. Téma zařadit do Manuálu přípravy a vedení realizace významných krajských investičních projektů.</p> <p>Vytipovat konkrétní připravované krajské projekty a zahájit přípravu prvních realizací.</p>

OBLAST C KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ - PODNĚTY PRO AKTIVITY

Strategický cíl: C1 Kraj buduje regionální znalost kulturních a kreativních odvětví v území i povědomí o trendech

Opatření	Podněty pro aktivity
C1.1 Zajištění opakovaného a aktualizovaného sledování a vyhodnocování kvantitativních i kvalitativních dat a trendů	<p>Na základě výstupů mapování KKO nastavit kroky, které povedou k aktualizaci datové znalosti ve spolupráci s aktéry v regionu.</p> <p>Zahrnout zpracování datových výstupů do datových agend kraje dle možností zajistit provázanost s dalšími zdroji dat, včetně jejich zahrnutí do relevantní analytiky území.</p> <p>Sledovat další práci s daty na úrovni MKČR, NIPOS a ČSÚ a vytvořit závěry pro použití na úrovni regionu.</p> <p>V rámci budování sítě kreativců zajistit i kvalitativní šetření potřeb, komunikovat s aktéry o situaci jednotlivých odvětví v regionu</p>
C1.2 Systematická spolupráce a komunikace s relevantními orgány na úrovni státu a meziregionální spolupráce	<p>Účastnit se diskuse na úrovni MKČR o rozvoji KKO v ČR, být v kontaktu a Oddělením kulturních a kreativních odvětví.</p> <p>Být partnerem přípravy aktualizace státní strategie KKO a sdílet zkušenosti z regionu.</p> <p>Specificky komunikovat příklady praxe z vybraných témat KKO na úrovni kraje, přinášet témata využití role KKO k rozvoji místní ekonomiky v HSOU.</p>
C1.3 Podpora systematické spolupráce s národními oborovými platformami na úrovni regionu	<p>Do dosud vytvořené znalosti o KKO zakomponovat výstupy mapování KKO od profesních asociací a doplnit přehled kreativců a kreativních firem v regionu.</p> <p>Zjistit, kdo je v regionu aktivním členem profesních asociací, na základě výsledku rozhodnout a možnostech podpory účasti aktérů z regionu v působení v rámci oborových asociací a přinášení know-how do regionu.</p>

Strategický cíl: C2 V regionu existuje funkční ekosystém rozvoje KKO na úrovni kraje i obcí

Opatření	Podněty pro aktivity
C2.1 Propsání podpory KKO do všech relevantních dokumentů na úrovni kraje, včetně RIS.	<p>Vytvořit RIS na bázi horizontální úrovně, a nikoliv vertikální, jak tomu je dosud.</p> <p>Na základě dostupných dat z mapování KKO prověřit možnosti cíleného posílení vybraných odvětví v RIS s odkazem na podporu KKO v RIS na národní úrovni.</p>

	<p>Zapojit kulturu a KKO do strategií rozvoje vzdělávání, jak formálního, tak neformálního.</p> <p>Zapojit spolupráci s aktéry KKO u vybraných aspektů rozvoje sociálních služeb, např. v oblasti podpory spolupráce kreativců a sociálních podniků.</p>
C2.2 Do platform spolupráce kraje s obcemi vnést tematiku KKO s cílem informovat o možnostech rozvoje kreativní ekonomiky.	<p>Připravit prezentaci o potenciálu KKO pro rozvoj místní ekonomiky a vnášet ji na platformy komunikace kraje s obcemi.</p> <p>Využít exkurze, příklady dobré praxe a inspirovat se v jiných krajích např. Královéhradecký.</p>
C2.3 Rozvíjení finančních a nefinančních nástrojů podpory kreativních firem a kreativců (smart akcelerátor apod., sífování)	<p>Vytvořit dostatečný prostor v rámci nástrojů kraje jako je SMART akcelerátor i pro firmy z oblasti kulturních a kreativních odvětví.</p> <p>Pořádání soutěží jakožto nástroje pro sífování, např. Creative Business Cup.</p> <p>V rámci aktivit P-Pink i dalších rozvíjet platformy pro sífování aktérů KKO mezi sebou i sífování aktérů KKO pro lepší znalost a vzájemnou informovanost.</p>
C2.4 Zajištění nástrojů spolupráce kreativců a kreativních firem s firmami i neziskovým sektorem působícími v jiných odvětvích za účelem posílení jejich konkurenceschopnosti.	<p>Sledovat rozhodnutí MKČR v oblasti dalšího rozvoje galerie kreativců a nástroje kreativních voucherů a připravit navazující nástroje na straně kraje.</p> <p>Promyslet koncept kreativních voucherů pro spolupráci kreativců a aktérů působících</p> <ul style="list-style-type: none"> • relevantních oblastech podnikání, které chce Pardubický kraj rozvíjet • v kulturním dědictví • v oblasti sociálních služeb, zaměřit se např. na sociální podnikání.
C2.5 Podpora rozvoje nástrojů spolupráce kreativců s obcemi	<p>Promyslet možnosti spolupráce zejména v HSOÚ. Nástroje pro urychlení komunikace, Stimulace v podobě pobídky pro kreativce ve formě činnosti, která je spojená se symbolickou finanční odměnou.</p>
Strategický cíl: C3 Univerzita i střední školy jsou líhni mladých podnikavých profesionálů, kteří zůstávají v regionu nebo se do něj vrací.	
Opatření	Podněty pro aktivity
C3.1 Rozvíjení spolupráce kraje a relevantních fakult UPCE, které mají obory KKO a krajských organizací na konkrétních projektech	Bude dále doplněno
C3.2 Rozvíjení podnikatelských dovedností čerstvých absolventů středních a vysokých škol v oborech spojených s kulturními a kreativními odvětvími	<p>Podpořit začlenění studentů uměleckých škol do KKO v regionu, finančně podpořit stáže v kreativních firmách a ve startupech.</p> <p>Podporovat zřizované střední školy, které učí obory KKO v programech a projektech, které posílí podnikatelské dovednosti studentů.</p>

C3.3 Podpora spolupráce středních škol s firmami a obcemi	Bude dále doplněno.
---	---------------------

OBLAST D KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ - PODNĚTY PRO AKTIVITY

Strategický cíl D1 Děti i učitelé mají přístup ke kreativnímu vzdělávání, spolupráce kulturních a vzdělávacích institucí je prostupná

Opatření	Podněty pro aktivity
<p>D1.1 Podpora kreativního učení na úrovni kraje v návaznosti na trend započatý projekty kreativního učení financované z národního plánu obnovy</p>	<p>Ve spolupráci s hlavními aktéry kreativního učení v regionu diskutovat vhodný způsob podpory na úrovni kraje a připravit koncept rozvoje tématu na celokrajské úrovni.</p> <p>Diskutovány budou zejména možnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpory setkávání zainteresovaných aktérů, včetně vedení škol a sdílení příkladů dobré praxe - Podpory rozvoje kompetencí umělců pro spolupráci se školami a pedagogickými pracovníky - Podpora v tvůrčí prezentaci témat z různých oblastí vědění za pomoci uměleckých postupů - Promyšlení efektivnosti role „krajského koordinátora a metodika pro kreativní učení“ - Prezentace příkladů dobré praxe v regionu i jinde v rámci již existujících platforem na národní úrovni - Zvážení vytvoření udržitelné regionální webové platformy pro prezentaci a sdílení dobré praxe <p>Připravit zadání a dle možností realizovat specifické dotační programy na propojování kultury a vzdělávání, tak aby na ně dosáhli i aktéři z oblasti kultury.</p> <p>Společně s hlavními aktéry diskutovat roli organizace Sféra na celokrajské úrovni, včetně rozvoje kreativních dovedností dětí a mládeže v HSÓÚ nejen v rámci školního vzdělávání.</p> <p>Být v kontaktu s MKČR, Odborem regionální a národnostní kultury a formující se agendou kreativního vzdělávání.</p>
<p>D1.2 Zvyšování povědomí o významu propojování kultury a vzdělávání směrem ke školám i obcím</p>	<p>Prezentovat možnosti propojení kultury a vzdělávání na místech, kde se setkávají ředitelé mateřských, základních a středních škol</p> <p>Prezentovat téma propojování kultury a umění na platformách, kde se setkává politická reprezentace obcí se zájmem o inovace.</p> <p>Vhodnými komunikačními kanály kraje, že návštěvy kultury by se mělo účastnit každé dítě. Zmapovat příklady dobré praxe, jak řešit podporu dětí se sociálními a kulturními bariérami. Do diskuse zapojit město Pardubice, které má zkušenosti s projektem podpory dostupnosti kulturní nabídky pro všechny děti a organizace které se věnují podpoře škol.</p>

<p>D2.4 Podpora škol a žáků v návštěvě kulturního programu</p>	<p>Připravit koncept podpory základních i středních škol v návštěvě kulturního programu a dle možností realizovat. Do úvahy zapojit specifickou podporu oblastí, které z analýzy vyšly jako slabé a HSOÚ. V podpoře se inspirovat zkušenostmi z jiných regionů. Do diskuse přizvat kulturní organizace zřizované krajem i obcemi, kterým se daří se školami efektivně spolupracovat a diskutovat efektivní možnosti podpory. Zahrnout podporu dopravy, zlepšení informovanosti pro celé území.</p> <p>Zvážit místně a časově omezený projekt podpory škol v HSOÚ. Diskutovat s partnery v ORP i se zástupci škol. Navázat na další krajské projekty, které se věnují podpoře škol v HSOÚ, včetně hodnocení dopadů.</p> <p>Připravit koncept informování o edukačních programech a využití kulturních institucí v regionu jako partnera pro vzdělávání v rámci RVP. Připravit v úzké spolupráci s partnery, kteří se věnují podpoře a rozvoji škol v regionu.</p> <p>Promyslet efektivní monitoring aktivit základních a středních škol v území v navštěvování kulturního programu, který posiluje kulturní a sociální kapitál dětí a mládeže. Monitoring začít na úrovni zřizovaných krajských organizací.</p>
<p>Strategický cíl D2 Kulturní organizace nabízí kvalitní programy a zázemí v kontextu vzdělávání a rozvoje komunit</p>	
<p>Opatření</p>	<p>Podněty pro aktivity</p>
<p>D2.1 Podpora rozvoje kvalitních programů v kulturních organizacích na pomezí kultury a vzdělávání.</p>	<p>Advokacie role komunitních pracovníků a edukátorů v rozvoji programu v kulturních organizacích.</p> <p>Připravit zadání a dle možností realizovat specifické dotační programy na propojování kultury a vzdělávání, tak aby na ně dosáhli i aktéři z oblasti kultury.</p> <p>Jako součást dotačních programů kraje zahrnout projekty, které využívají kulturu k aktivizaci komunit, specificky prověřit možnosti využití v HSOÚ. V rámci projektů podporovat spolupráci organizací působící v kultuře, sociálních službách a vzdělávání.</p>
<p>D2.2 Posilování zázemí kulturních organizací jako center komunit a vzdělávání</p>	<p>Na vybraných fórech, určených pro samosprávy v regionu vnášet téma důležitosti kulturních organizací nejen pro prezentaci programu ale i jako zázemí pro tvůrčí činnost a setkávání komunit. Prezentovat příklady dobré praxe jak v kontextu knihoven, tak v kontextu lokálních kulturních center.</p> <p>Zmapovat příklady praxe revitalizace kulturních center v regionu, jejich komunitních a vzdělávacích aspektů a dobré udržitelnosti skrze kombinaci prostor a služeb a prezentovat příklady dobré praxe. Zmapovat také zkušenosti samospráv s revitalizací kulturních a komunitních center a zvážit realizaci vzdělávacích seminářů ve spolupráci s partnery.</p> <p>Advokací přispívat k vizi rozvoje knihoven jako center celoživotního vzdělávání a služeb veřejné správy.</p>

OBLAST E ŽIVÉ UMĚNÍ - PODNĚTY PRO AKTIVITY

Strategický cíl E1 Kraj systematicky podporuje profesionální uměleckou tvorbu a prezentaci živého umění

Opatření	Podněty pro aktivity
<p>E1.1 Rozvoj nástrojů finanční i nefinanční podpory (metodická podpora, residence, tvůrčí stipendia, advokacie na úrovni MKČR) profesionální tvorby a prezentace</p>	<p>Podpora zvyšování kompetencí pracovníků v oblasti kultury, zvážit jako možnost podpory v dotačních řízeních a spolupráce s profesními asociacemi. Zejména v oblastech fundraising (příprava a zveřejňování grantového kalendáře), školení ke grantovému systému kraje, technologie (Audiovizuální – zlepšování kompetencí technických pracovníků), práce s umělou inteligencí, manažerské dovednosti, účetnictví (specifika kulturních organizací), marketing a propagace</p> <p>Grantový systém kraje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvážit možnosti navýšení finanční alokace na program dle možností • Zvýšení akcentu na excelenci v krajských dotacích • Zvážit odbornou komisi pro hodnocení projektů složenou ze zástupců z celého regionu • Podpora vícezdrojového financování (např. formou seminářů, grantový kalendář) • Zmapovat aktéry, kteří se v regionu věnují residencím a mají v regionu zájem o zvážení zavedení podpory residencí.
<p>E1.2 Podpora příležitostí k setkávání, vzdělávání, sdílení dobré praxe aktérů kultury z veřejného, neziskového i soukromého sektoru</p>	<p>Platformy pro setkávání ředitelů kulturních institucí stejného zaměření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výměna zkušeností a sdílení aktuálních informací, problémů, ... • Střídání míst setkávání v rámci regionu <p>Podpora setkávání konferencí za účasti odborníků</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kraj může podporovat pořádání odborných konferencí (nabízet své prostor, zázemí, kontakty, ...) • Celorepubliková oborová setkání pro sdílení dobré praxe • Vytvoření databáze profesních/oborových skupin a asociací aktivních na úrovni kraje • Podpora mezikrajové kulturní výměny a spolupráce kulturních aktérů
<p>E1.3 Posilování spolupráce aktérů živého umění a cestovního ruchu na rozvoji značky i lokální i celokrajské nabídky pro kulturní turismus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kraj má hlavní silnou značku, kterou se prezentuje: Smetanova Litomyšl, silněji rozvíjet i značku živých akcí v jiných lokalitách • V rámci setkávání v oblasti cestovního ruchu systematicky přizývat i aktéry kultury, přicházet s inspirací způsobů spolupráce

<p>E1.4 Podpora kvalitního rozvoje kulturní infrastruktury a technologického zázemí organizací v regionu s ohledem na území, ve kterých kraj nezřizuje příspěvkové organizace</p>	<p>Podpora odborného vzdělávání:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promyšlení možností vzniku nového středoškolského oboru (např. elektrikář-osvětlovač) – do regionu by to přivedlo mladé lidi se zájmem o tento obor a absolventi by byli mohli najít uplatnění v místních organizacích <p>Zlepšování technického vybavení organizací napříč krajem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vzdělávání a podpora v oblasti investičního fundraisingu • Monitoring stavu kulturní infrastruktury v regionu zejména na úrovni ORP ve smyslu absorpčních kapacit • Rozhodnutí o možnostech dotačních programů na podporu investic v oblasti kulturní infrastruktury
<p>E1.5 Podpora obcí v rozvíjení strategického přístupu ke kultuře a jejího využití pro rozvoj obcí</p>	<p>V rámci platformy setkávání kraje s obcemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semináře pro samosprávy k pochopení role kulturních organizací pro rozvoj obce • Advokacie a informační materiály směrem k obcím • Motivace měst k zařazení kultury do strategických dokumentů a jejich důsledné implementaci
<p>Strategický cíl E2 Kraj podporuje kulturní organizace v rozvoji publika a aktivizaci obyvatel nástroji kultury a umění</p>	
<p>Opatření</p>	<p>Podněty pro aktivity</p>
<p>E2.1 Rozvoj aktivit a nástrojů na zapojení mladých lidí v regionu do kulturního života ve spolupráci s kulturními organizacemi</p>	<p>Rozšiřování publika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vzdělávání lektorů (metodická podpora, financování) • Advokacie potřeby výchovy budoucího publika • Podpora aktivit zaměřených na výchovu budoucího publika • Motivace mladých lidí k práci v kultuře (řešení finančních bariér)
<p>E2.2 Podpora spolupráce ZUŠ a aktérů živého umění za účelem posilování místního tvůrčího podhoubí</p>	<p>Regionální přizpůsobení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zohlednění specifik jednotlivých měst a jejich možností a úrovně jednotlivých ZUŠ
<p>E2.3 Posilování dostupnosti kultury pro specifické cílové skupiny, které mohou být různým způsobem znevýhodněné</p>	<p>Podpora bezbariérovosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dotace na koordinační pracovníky pro komunikaci se soc. organizacemi (dětské domovy, centra vozíčkářů, domovy seniorů, ...) • Tvorba manuálů pro fyzickou bezbariérovost budov a • Manuál/soubor doporučení pro práci se znevýhodněnými skupinami • Spolupráce s profesními organizacemi na řešení bezbariérovosti (doporučení konkrétních konzultantských organizací) • Nabídka bezplatných konzultací k posouzení bezbariérovosti zařízení v kraji

<p>E2.4 Podpora specifických projektů organizací k aktivizaci obyvatel v HSOÚ</p>	<p>Grantová podpora HSOÚ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Možnost zavedení podpory/aktivizace v HSOÚ jako jedno z kritérií v rámci grantového systému kraje • Zvýšení finanční podpory menším spolkům, které zanikají kvůli nedostatku financí v těchto oblastech
<p>E2.5 Posilování dobré znalosti publika, jeho nových potřeb v reakci na společenské trendy</p>	<p>Divácký průzkum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora spoluprací organizací s výzkumnými týmy k tématu průzkumů publika • Podpora diskuse nastavení nejen na kvantitativní metriky, ale i kvalitativní aspekty návštěvníků

Umění
plánovat.
Společně.